

СТЕНОГРАМА

"круглого столу" Комітету Верховної Ради України
з питань екологічної політики та природокористування
на тему: "Шляхи вирішення екологічних проблем на території та
об'єктах колишнього ВАТ "Радикал" у м.Києві"
25 лютого 2019 року

Веде засідання голова Комітету БОНДАРЕНКО О.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні присутні, я так бачу, що нарешті з невеликим запізненням, але починають збиратися всі ключові доповідачі з цього питання. Я прошу вас зачекати ще декілька хвилин і розпочнемо. Дякую.

Шановні присутні, доброго дня! Я вітаю вас на черговому круглому столі Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування. Цей круглий стіл присвячений проблемі шляхів вирішення екологічних проблем на території об'єкту колишнього об'єднання ВАТ "Радикал" в місті Києві. Всі ми знаємо, що ця проблема піднімається та ставиться на розгляд в тому рахунку Верховної Ради вже не одноразово. Ця проблема існує в місті Києві і в Україні на протязі вже більше ніж 20 років. За нашою думкою, я так сподіваюсь, що за думкою всіх присутніх, ця проблема вирішується точково. І я сподіваюсь, що цей круглий стіл, він буде сприяти знаходженню шляхів вирішення цієї проблеми, він буде сприяти наданню рекомендацій, зауважень та вказівок органам державної влади для вирішення цієї проблеми. Він підійме якісь питання, які раніше не підіймалися і вирішить ці питання.

Я пропоную перейти до обговорення цієї проблеми. Регламент наступний: для доповіді - до 15 хвилин, для виступів – до 7 хвилин. Я надаю слово депутату Київської міської ради, голові постійної комісії Київської міської ради з питань екологічної політики Яловому Костянтину Володимировичу. Дякую.

ЯЛОВИЙ К.В. Дякую дуже.

По-перше, хотів подякувати за таку пильну увагу до проблем міста Києва, в першу чергу до тих об'єктів, які мають в першу чергу національне значення – це в даному випадку завод "Радикал", але в нас ще є об'єкти: "Радон" і інші. Але я впевнений, що об'єкт, який був побудований ще в 1951 році, сьогодні і припинив свою діяльність в 96-му, ми бачимо, що залишилось в спадок багато проблем, в першу чергу екологічних і в першу чергу це проблеми, які пов'язані з хімічними речовинами і речовини, які є небезпечними для життя людей. Сьогодні ця проблема гостро стоїть в... у киян в першу чергу і у тих мешканців, які мешкають поблизу даного об'єкту. На жаль, сьогодні вже комісією екологічною Київської міської ради не перший рік закладалися кошти на проведення і розроблення ТЕО для даного підприємства для того, щоб зрозуміти як правильно вивозити ці хімічні речовини. А також було відвідано як приклад Лондон, Англію. Чому? Тому що в першу чергу той об'єкт або те підприємство, яке раніше мало можливість здійснювати утилізацію ртуті, сьогодні знаходиться, на жаль, за межею розмежування непідконтрольною українській стороні і в зв'язку із тим сьогодні об'єкту або підприємства, яке має можливість утилізувати ртуть в Україні немає. В зв'язку з тим було розроблено у відрядженні з англійською стороною, а також вони приїжджали до України можливі варіанти вивезення даної хімічної речовини в... за кордон, мається на увазі на територію Англії.

Є також проблема, з якою ми звернулися до вас і це те, що о сьогоднішнього дня, починаючи з 2000 року, дане підприємство ВАТ "Радикал" знаходиться в стадії ліквідації і має свого арбітражного призначеного. Але, на жаль, до сьогоднішнього дня воно, це арбітражне провадження не закрито. В зв'язку із тим минулого року, коли ми вже мали бажання розробити і закласти кошти на фінансування, розроблення, демеркуризації ТЕО по цьому заводу, було отримано лист Антимонопольного комітету якраз, який зобов'язав припинити надання незаконної державної

допомоги у формі субсидій як департаменту промисловості та розвитку підприємництва з бюджету міста Києва. Чому? Того що до сьогоднішнього дня ті об'єкти, які, в яких містяться ці речовини, вони знаходяться на балансі цього ВАТ "Радикал", тому велике прохання в першу чергу до комітету, звернути увагу в першу чергу щодо ліквідації даного підприємства і передачу на баланс комунальної власності даної території, що дасть можливість фінансувати з бюджету міста Києва розроблення програми чіткої щодо утилізації цих хімічних речовин. Ну, і також приблизно та кількість речовин – це приблизно 200 тисяч тонн ртуті, яка міститься на даній території і сьогодні є розуміння і є шляхи вирішення, треба вирішити юридичні перепони і друге - це фінансування. Сто відсотків бюджет міста Києва не потягне фінансування такого масштабного розміру держаного об'єкту в минулому, тому будемо звертатися до вас і дякуємо, що сьогодні ми вже бачимо, за багато років не було такої задавленості як сьогодні у Комітеті екологічної політики Верховної Ради і в пергу чергу вас, Олег Володимирович.

Дякуємо вам за це.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

І я хотів би надати слово пані Тимочко Тетяні Валентинівні.

ТИМОЧКО Т.В. Доброго дня, шановні колеги! Величезна подяка, Олеже Володимировичу, вам особисто і депутатам вашого екологічного комітету, які протягом останніх півроку піднімають ті питання, які ми розглядали в цих залах, ну, десятки років. Тема заводу "Радикал" відноситься саме до таких тем. Крім технологічних питань, організаційних і юридичних є головне питання заводу "Радикал", це питання багаторічного забруднення усіх компонентів природного середовища, це забруднення підземних вод і дослідження ці були проведені у 2011 році на замовлення Київської міської державної адміністрації в рамках підготовки ТЕО. Такі дослідження свідчать, Інститут геохімії і навколишнього середовища НАН України це підтвердив, що мігрування

елементів ртуті відбувається, відбувалося тоді уже в радіусі 5 кілометрів від заводу "Радикал", відбувається серйозне перенесення випаровування ртуті в літній період, коли піднімається температура і цей об'єкт, ми знаємо, вже дуже щільно оточений житловою багатоповерховою забудовою. І ми говоримо про надзвичайно високе забруднення ґрунтів на цій території, залишки ртуті є нерівномірними, це є проблема, проблема навіть дослідження. Тому що на окремих ділянках цей вміст, ну, є висококонцентрованим і перевищував на станом на 11-й - 13-й роки, коли приїжджали представники французької компанії "Треді", вони бурили спостережні свердловини, вони дивилися наскільки вже продренували залишки ртуті вниз і дивилися рівень концентрації.

Я почула представника Київської міської ради про те, що є перемовини з підприємством в Англії, їх в Європі небагато, їх всього лише 20 підприємств, це Англія і Франція. Їх не будують багато, тому що немає вже таких підприємств і сировини для перероблення якби її не існує. Тому, ну, ці два підприємства, вони... принаймні я знаю точно приїжджали французи на запрошення Київської міської адміністрації тоді, і вони підтвердили, що рівень концентрації є нерівномірний, в повній мірі ця територія не досліджена і тому будь-які спроби забудови цієї території, які відбуваються протягом останніх 15 років, становлять пряму загрозу для життя і здоров'я людей, які знаходяться на цій території. Там вже зараз знаходяться складські приміщення, офісні приміщення, торгівельні точки на території бувшого заводу "Радикал". І знаходження людей в замкненому просторі, навіть десь далі від епіцентру концентрації призводить до випаровування ртуті, накопичення в приміщенні і люди мають пряму загрозу для життя і здоров'я. Причому дуже часто вони про це не знають. В договорі оренди, ми проаналізували більше 10 договорів оренди, в договорах оренди це не вказується. Із 10 ми лише в одному договорі знайшли, що орендодавець не несе відповідальність за наслідки для перебування людей на цій території – от одна фраза була в договорі. Тобто насправді протягом багатьох років ми маємо серйозне непросте джерело

існування цього забруднення, а джерело вже впливу на людей, які знаходяться на цій території.

В позаминулому році рішенням, не знаю, чи комісії, чи самої Київської адміністрації було побудувати там соціальне житло. Слава Богу, що піднялася увага до цього питання і це рішення було відхилено. Але це не убезпечує цю територію від подальшої забудови. Тому тут зібралися люди, які в більшості точно знають цю тему 10, 15, 2 або 1 рік, нема значення, всі знають про що іде мова зараз. І тому головна задача зараз – вирішити технологію утилізації цих відходів. Всеукраїнська екологічна ліга вже багато років досліджуючи цей об'єкт, розглядає... беручи участь в підготовці ТЕО, тоді обговорювалося три варіанти. І один із варіантів сьогодні вже також пан депутат назвав, що це можливість була утилізації частини, лише 10 тисяч із 200 тисяч ртутьвмісних відходів на завод і "Микитртуть" і то це були дуже для них непосильні умови, і дуже була велика складність приміщення цих висококонцентрованих відходів. Значна частина, більшість, тобто це нічого не вирішує, не могла бути перероблена в Україні ніколи.

Другий варіант – це пошук території, куди перемістити ці відходи ртутьвмісні, таку масу, їх більше чим 200 тисяч, тому що це візуально обстеження, математичне прогнозування... моделювання визначило таку вагу. Але там залишки бетонних споруд, вони, ці бетонні споруди були обраховані, лише ті, що знаходяться на поверхні, тобто вони візуально видні. Але в той час, будувався цей завод в радянські часи і є за прогнозами глибина бетонних фундаментів до 2 метрів в деяких місцях була, тобто там бетон є ще під землею. І ці 200 тисяч тонн можуть вирости в більшу кількість, і вони також будуть забруднені. І навіть якщо ми їх всі звідти дістанемо і вивеземо, то ця територія все одно дуже довгий час не може бути використана для житлової забудови. Так от коли ми говоримо та говорили тоді про другий варіант, були спроби знайти місце в Україні, куди це перевезти з Києва. Такої області жодної в Україні не знайшлося. В 2011, 12-му роках департамент промисловості Київської міської адміністрації писав листи, звертався, обговорював, це була

дуже потужна робота Київської адміністрації тоді, але жодна область України не дала згоду на розміщення цих відходів на території України, навіть в контейнерах, я вже не кажу про те, що порахувати скільки машин, скільки треба контейнерів, скільки транспорту і скільки території спеціально підготовленої, це має бути промисловий майданчик, збудований заново з нуля, за високим рівнем стандартів безпеки з тим, щоби це розмістити і потім залишити нашим нащадкам.

І був третій варіант, його прораховували, повторюю, ці два підприємства і Франція, і Англія згадувалися, було обраховано, що перевезення, ну, звичайно, закриття, в біг-беги або в контейнери, відремонтувати цю колію, яка заходила на бувший завод "Радикал", щоби саме на заводі "Радикал" відбулося вантаження. Була розроблена технологія вантажу і була навіть за кошти КМДА виготовлена рампа спеціальна, де жоден, жоден кілограм потім ртутьвмісних відходів, які будуть погружені в спеціальні контейнери або біг-беги не буде вже поставний на землю, і він буде просто транспортуватися в цей залізничний потяг, в ці вагони.

І третій цей варіант, тоді величезна комісія за участю провідних інститутів НАН України, всіх державних установ, громадських діячів, всі зійшлися тоді на думці, що це має бути шлях вивезення за межі України. В 2014 році, з'явилася знову ідея перепоховання в Чорнобильській зоні і, повторюю, що експерти Всеукраїнської екологічної ліги, дослідивши цю історію, ми тоді визнали і звернулися до уряду з вимогою припинити навіть розмови про те, щоби перемістити всю цю масу в Чорнобильську зону. Згідно закону України, це заборонено, неможливо, це заборонено. А економічно це буде коштувати дорожче, ніж вивезення і назавжди утилізація за межами України, тому що там в Чорнобильській зоні попри всі заяви "Вектора", що вони можуть це робити, у них немає ліцензії на поводження з елементами ртуті, у них виключно є радіоактивні відходи. Тому от всі ці речі, ну, я хочу вам, ну, такий короткий, вибачте, огляд зробила, але нам треба просто припинити будь-які розмови про знову про всі ці проблеми. Нам, от сьогодні

ми зібралися, треба вирішити питання в юридичній площині і згідно наукового законодавства, ліквідація може відбуватися протягом одного року, цей рік вже завершився і можна просто його ліквідувати, це підприємство, передати на баланс Київської міської адміністрації в комунальне підприємство. Місту Києву самому це по грошам ніколи не потягнути, це неможливо і це несправедливо, тому що це не є проблема міста Києва. Тому київський бюджет виділяє свої кошти, державний бюджет має виділити свої кошти. Вони були обраховані в 2012 році і ці кошти мало як змінилися. Треба просто говорити про юридичну площину, організаційну і технологічну.

Я думаю, що саме сьогодні, якщо ми тут з колегами говорили, міст Шулявський коштував більше ніж мільярд гривень, то 1,5 мільярда... або півмільярда збирається зараз уряд витратити грошей на Програму мобільності молоді, то півтора мільярди гривень на ліквідацію цієї страшної загрози для величезного міста столиці України, я думаю, що спільними зусиллями можна зробити.

Крім того, можна добиватися грошей від міжнародних організацій. Україна в 2010 – 13-му роках вивезла більше, ніж на півтора мільярди, в цінах 8 гривень за долар, вивезла пестицидів непридатних і відповідно до різних конвенцій - Стокгольмська, Базельська, Роттердамська, ми можемо просити у міжнародної спільноти гроші на компенсацію наших зусиль по очищенню території України від небезпечних відходів, зокрема, від ртутьвмісних відходів.

І насамкінець, це стосується Верховної Ради, Олеже Володимирович, є питання ратифікації Мінаматська конвенції. Якщо ми зараз не зробимо ці дії до ратифікації Україною Мінаматської конвенції – потім ми це зробити не зможемо ніколи. Просто зараз настав той момент, який ми маємо... в якому ми маємо зосередити всі зусилля і нарешті розв'язати цю проблему раз і назавжди. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую Тетяна Валентинівна, за таку фахову та комплексну доповідь, як завжди. Дякую.

Я надаю слово пану Волочнюку Дмитру Михайловичу.

ВОЛОЧНЮК Д.М. Добрий день, шановні! Дуже дякую, що надали мені можливість висказати думку.

За проханням комітету, яке було направлене до Національної академії наук України, в Інституті органічної хімії був зроблений маленький звіт на 30 сторінок щодо цієї проблеми. Мені б хотілось ...*(не чути)*... дещо до цього звіту.

Давайте зараз декілька слайдів перед, тому що я бачу, що люди тут обізнані з цією проблемою. Ви бачите, що було багато медійних прецедентів щодо цієї проблеми. Давайте наступний слайд. Також є юридичні прецеденти. Я бачу, що ви вже дуже добре обізнані з цією проблемою, що це дійсно велика проблема, давайте ми спробуємо розібратися, по суті, що там відбувається.

Наступний слайд. Якщо підрахувати виробничі втрати ртуті, які були при роботі цього заводу "Радикал", це були втрати порядку 700 тонн ртуті і з цих 700 тонн ртуті – 320-350 тонна були знешкоджені ще під час роботи заводу "Радикал", а потім в період санації за допомогою Харківського оперативно-рятувального отряду було ще вивезено 127 ртуті... тонн ртуті металеві, тобто, за самими такими скромними оцінками, зараз на "Радикалі" залишилось приблизно 200 тонн ртуті – це дуже велика, дуже велика цифра. Крім того, ми говоримо лише про ртуть, але ми не повинні забувати, що крім ртуті там існує ще дуже велика проблема.

Наступний слайд, будь ласка. На цьому заводі "Радикал" це було хлоркаустичне виробництво, виробництво хлору і вироблялася велика кількість хлорорганічних похідних, з яких, мабуть, одне з самих небезпечних – це ДДТ. І можна знайти дані з монографій, які були видані в Росії після розвалу Радянського Союзу, об'єми виробництва цих небезпечних інсектицидів та пестицидів, ви бачите ці цифри на цьому слайді. І зрозуміло,

що при такому величезному об'ємі виробництва хлорорганічних речовин це не могло не призвести до забруднення хлорорганічними відходами. І так, дійсно в 11-му, 12-му роках були проведені дослідження щодо вмісту у почвах, щодо вмісту у рослинності хлорорганічних відходів. І ми можемо сказати, що в санітарно-захисній зоні ВАТ "Радикал" в ґрунті перевищення граничнодопустимих концентрацій хлорорганічних відходів: ДДТ – до 80 разів досягає, ДДЄ – до 71 разу, гексахлорбензолу до 7 разів. Тобто з ртуттю ми будемо тут далі розбиратися, щось зрозуміло, що робити, то що із цим робити – ну, це треба більш глибоке дослідження, щоб зрозуміти що з цим робити. Тобто є ще одна проблема, окрім ртуті, про яку ми дуже сильно забуваємо.

Наступний слайд, будь ласка. Щодо ртуті, дійсно щодо досліджень, які були в 2002 році і ви бачите порівняльні слайди в 2012 році, то деякі заходи дозволили локалізувати знаходження ртуті на заводі "Радикал" і в 2012 році це було локалізовано на 3 майданчиках. Причому хочу відмітити, що в майданчику під електролізним цехом ртуть знаходиться у вигляді метричної ртуті, на двох інших майданчиках – у вигляді нерозчинної форми ртуті, сульфіду ртуті. Тобто ми повинні розрізняти ці два майданчика, тому що сульфід ртуті не є такою небезпечною речовиною, як металічна ртуть.

Наступний слайд, будь ласка. Це можна легко побачити, якщо ми подивимося на мапу щодо знаходження ртуті у повітрі. Ми можемо побачити, що ртуті у повітрі над майданчика, де вона знаходиться у вигляді нерозчинної форми сульфіду ртуті, її немає. Вона є тільки над майданчиком, який на місці електролізного цеху – там, де вона знаходиться у вигляді металічної ртуті.

Наступний слайд, будь ласка. Це деякі світлини, які ви можете побачити, які були зроблені на місці цього електролізного цеху, ви можете побачити, що ртуть знаходиться як на підлозі, так і на стелі. Тобто таке явище, як перевипаровування, тобто вона випаровується, амальгамується на конструкціях, які знаходяться на цьому... руїнах цього бувшого електролізного цеху.

Наступний слайд, будь ласка. Найбільш важливою проблемою, це не було сказано, це не є, мабуть, ртуть у повітрі – це дуже погано, але самою великою проблемою це є те, що ртуть – це дуже важка рідина, вона іде в глибину. Рівень ґрунтових вод на ВАТ заводі "Радикал" знаходиться десь в межах від 1,6 до 5 метрів, це дуже, дуже близько до землі. Якщо ми побачимо дійсно результати дослідження, які були зроблені у 12 році, дійсно ця ртуть, вона розповсюджується цими водами. Більше того, моделювання показує, що ртуть, вона розповсюджується цими водами в напрямку річки Дніпро. І я хочу сказати, що якщо буде відбуватися якийсь великий рівень осадів, якщо якийсь грандіозне будівництво, яке може якимось чином змінити напрям підземних вод, то протягом найближчих 50 років ця ртуть може потрапити в річку Дніпро. Якщо ця ртуть попаде в річку Дніпро, то ми зустрінемося з величезною екологічною катастрофою, яка буде не менше за класом небезпеки як катастрофа, яка була в японському місті Мінамата.

Наступний слайд, будь ласка.

_____. Я вибачаюсь, можна зупинити, попередній слайд, повернути. Скажіть, будь ласка, де саме знаходиться от на цій карті... Де саме знаходиться ртуть? Я так розумію, що от ...

ВОЛОЧНЮК Д.М. ...*(не чути)* якщо ми побачимо оце є ртутний цех, да, тобто який ми бачили, якщо ви бачите, це ґрунтові води і якщо рівень кольору більш інтенсивний – це більша концентрація ртуті. Ви бачите, що вона вже тут забиває досить величезні... Тобто ту було 10 колодців, з яких були, в 12 році брали проби і це вже видно, що в цих колодцях, що тут вже знаходиться ртуть, яка знаходиться в стічних водах.

ТИМОЧКО Т.В. Вона вже за межі вийшла.

ВОЛОЧНЮК Д.М. Вона вийшла за межі, так, вона вийшла за межі заводу "Радикал", це вірно. Більше того, моделювання, яке було зроблено, це казахські спеціалісти з використанням американських програм, це досить таке добре моделювання було зроблено, тому що була тут побудована модель. Вона показує, що розповсюдження ртуті іде в напрямку річки Дніпро. І це моделювання на 55-й рік: якщо, не враховуючи якихось великих осадів, не враховуючи будівництво, не враховуючи те, що тут може бути якась каналізація, вона сунеться потрошечку в сторону річки Дніпро. Тобто це треба дуже, дуже швидко думати, що з цим робити. Тому що по повітрю вона там локалізована, це щось можна зробити, а тут вже зупинити її дуже, дуже важко. Якщо не локалізувати цю проблему зараз, вона буде розповсюджуватися, тобто зараз вже ми можемо її знайти десь там під Ленінградською площею.

_____. Прогноз не учитывал природных катастроф, которые там...

ВОЛОЧНЮК Д.М. Если будет катастрофа, это будет намного быстрее.

ГОЛОВУЮЧИЙ ...*(не чути)* ще одне запитання.

_____. *(Не чути)*

_____. На цій площі зараз розміщується офісні приміщення? Є така інформація?

ВОЛОЧНЮК Д.М. Офісні приміщення – я не знаю, я знаю, що на цій території розміщується... Я потім мапу покажу, на цій території розміщується науково-виробничі підприємства і склади, це я точно знаю. Вони тут розміщуються. Якщо тут подивитися, тут є науково-виробничі підприємства,

тут є склади ".....", тут є склади "Укрбудпостач", де була пожежа, там в тому році, велика, то вони отут розміщуються ці склади.

ГОЛОВУЮЧИЙ Добре. Дякую.

Продовжуємо.

ВОЛОЧНЮК Д.М. І так, давайте будемо продовжувати. На даний момент відбувається дуже серйозне погіршення ситуації. Ця територія...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо можливо, тільки мікрофон візьміть.

ВОЛОЧНЮК Д.М. Да. Давайте.

На даний момент відбувається дуже серйозне погіршення ситуації. Якщо ви подивитесь на ці світлини, то територія навколо цеху, вона перетворилася в свалку. Вона неконтрольована, це звалище відходів, причому ці відходи перемішуються з ртуттю, яка там є. Ви бачили на світлинах, що вона металічна, вона виходить на поверхню і це з кожним разом це збільшує і збільшує кількість відходів, яка забруднена ртуттю, ви це бачите.

Більше того, наступний слайд, наприклад, в 200 метрах від бувшого електролізного цеху, зараз побудований житловий будинок. Ви бачите на цій мапі, це світлини, які були зроблені в 2019 році, це ртуть, а це житловий будинок. Ви бачите на мапі?

_____. *(Не чути)*

ВОЛОЧНЮК Д.М. Електролізний цех, житловий будинок. Я не знаю чий це будинок, але там вже живуть люди, тому що я працюю в інституті, це півкілометра від цієї зони і я добре знаю цю територію.

Давайте наступний слайд. Крім того, якщо ми подивимося, оце місце, де знаходиться ртуть. Це приблизно один кілометр від цієї території і що там

відбувається, ми бачимо, що вже на цій території є торговий центр "Даринок", торговий центр "Проспект", метро "Лісова", це Інститут органічної хімії, де я працюю, а тут, я хочу зазначити, почалася побудова житлового масиву, так, це "Урбан-парк", вже закладено декілька багатоповерхових будинків на території бувшої військової частини.

Давайте наступний. І так, що ми можемо зробити і що ми потрібно зробити. Якщо ми подивимося про історію ліквідації таких підприємств на теренах бувшого Радянського Союзу, це було не єдине підприємство. Як мінімум, це було 4 підприємства, які добували... хлоркаустичні підприємства, які ртутним електролізом за допомогою ртуті видобували хлор, ми можемо побачити, що на території Казахстану було 2 підприємства – Павлодарський хімзавод і ВАТ "Карбіт", а також був ВАТ "Саянськхімпласт". Причому всі ці 3 підприємства, вони вже вирішили цю проблему. Причому ця проблема була вирішена за допомогою людей, які є в Києві – СП "Єврохім", які розробляли проект яким чином можна цю проблему вирішити. І єдине підприємство на теренах бувшого Радянського Союзу, яке не вирішило цю проблему – це ВАТ "Радикал", який знаходиться в Києві, причому хочу наголосити, це унікальний випадок, тому що тільки ВАТ "Радикал", на відміну від других підприємств, знаходиться в межах міста.

Яким же чином була вирішена проблема цих підприємств, які були на теренах бувшого Радянського Союзу? Ця технологія, вона єдина, вона використовується в усьому світі, де б ми не були і вона має певні кроки. Це перші кроки – це демонтаж бетонних підлог, дроблення і класифікація, це дуже важливо. Тому що ртуть металічна і ртуть неметалічна у вигляді солей – це дві різні форми ртуті і ви повинні це розуміти. Потім використовувалося раніше термічна демеркуризація, але зараз є нові технології, я пару слів скажу про нові технології, твердих ртутьвмісних матеріалів. Потім організація та побудова спеціального полігону, потім захоронення ртутьвмісних матеріалів на цих полігонах, ліквідація поверхнево забруднених ртуттю ґрунтів, очистка стічних вод, а також створення мережі скважин по периметру демеркуризації

для того, щоб можна було робити контроль чи є розповсюдження ртуті, чи нема розповсюдження ртуті.

Щодо нових технологій, які можна зараз використовувати, окрім термічної демеркуризації, тому що це з точки зору енергії дуже і дуже затратна технологія, зараз існують технології – німецька технологія "Еконіндастріз". Це, мабуть, найбільш дешева та ефективна технологія, це модульний завод, який коштує приблизно 10 мільйонів доларів, який можна розгорнути будь-де в досить короткі строки, але ця технологія може демеркуризувати знешкоджувати відходи тільки ртуті.

Також хотілось би відмітити, тут присутні люди, які... наші співвітчизники, які запатентували інший спосіб щодо демеркуризації, не тільки демеркуризації, а й знешкодження і переробки відходів, які містять не тільки ртуть, а й інші ...важкі метали, наприклад, кадмій ультразвукові технології. І ця технологія була виправлена уже. І вона теж має право на життя. І в такому випадку ця технологія, мабуть, буде дорожче. В мене немає цифр скільки вона коштує, але вона більш універсальна і при побудові такого заводу ми можемо переробляти не тільки ртутьвмісні відходи, а, наприклад, батарейки, вилучати кадмій, вилучати свинець і інші важкі метали.

Інший слайд, будь ласка. Щодо літератури, якщо комусь цікаво, є дуже добра монографія щодо ртуті, автор монографії цієї Козин, це співробітник Інституту неорганічної хімії імені Вернадського, на жаль, він вже покійний. Ця монографія була видана в 2013 році англійцями. В цій монографії досить добре описано уся ця проблематика і варіанти вирішення технологічні. І крім того, в цій монографії є деякі дані щодо ситуації по заводу "Радикал". Бачите, англійці вже в 2013 році, вони вже пишуть усе, а ми тільки думаємо. Більше того, є дуже добрий репорт, який був зроблений американцями. Американці зустріли теж проблеми з ртуттю в Окріджі, там був завод, який забруднив води і є теж досить добрий звіт, в якому описано сучасні технології, які використовують американці для того, щоб боротися з цими проблемами.

І так, з точки зору, з моєї точки зору технологічних проблем зараз немає. Є проблеми з винайдення коштів і є проблеми винайдення місця для побудови полігону. Але є проблеми нормативно-правові. Перша проблема, яка є, наскільки мені відомо, що гігієнічні вимоги, які були ще з часів Радянського Союзу, зараз не є дійсними, вони припинили своє існування 16 вересня 2014 року і на даний момент, як мені зрозуміло, в Україні нема нормативно-правових актів щодо гранично допустимої концентрації ртуті і т.д. і т.д., і т.д., тобто вони не працюють. Крім того, хотілося б сказати, якщо все ж таки такі вимоги будуть прийматися, то треба прийняття до уваги, що треба диференціювати ртуть металічну, ртуть у вигляді розчинних солей і ртуть у вигляді нерозчинних солей, тому що цим нормативно-правовим актам ще з часів Радянського Союзу, вона не диференціювалася. Якщо ми не віддиференціюємо металічну ртуть, водорозчинні солі ртуті і нерозчинні солі ртуті – ми не зможе нормально прийняти той досвід і ті технології, які зараз є в світі по знешкодженню ртутьвмісних відходів. І крім того, є дійсно величезна проблема щодо ВАТ "Радикал". Тому що цей майданчик, він зараз безхозний, там звалище. Тобто треба дійсно встановити державний контроль над цією територією, тому що якщо його не встановити, це звалище відходів буде тільки збільшуватися.

І так, що ми пропонуємо зробити? Тут є багато людей, які можуть допомогти це зробити, обговорити і таки прийняти рішення. По-перше, це треба активізувати цю проблему на всіх рівнях влади. Тому що рівнів влади в нашій країні багато і якщо тільки всі рівні влади будуть актуалізовані, ми зможемо щось зробити. Потім нам треба залучити ще інших експертів в Україні. В Україні є експерти – Інститут медицини праці, Інститут гігієни, медичної екології, також є СП "Єврохім", яке має досвід щодо розробки техніко-економічних обґрунтувань такого типу проєктів. Треба ще залучити іноземних фахівців, які мають досвід. Є фахівці, які ліквідували катастрофу у Мінамато в Японії, є фахівців Казахстані з Павлодарського заводу, а також фахівці Штату Тенісі, де була аварія в Оквіджі. Треба привести нормативно-правові

акти до європейських стандартів. Україна була зобов'язалася це зробити ще в 2014 році, але ці акти, вони не приведені до європейських стандартів. Також треба обговорити проблему, яка вже сьогодні згадувалася, щодо приєднання України до Мінаматської конвенції, тому що не приєднавшись до Мінаматської конвенції, ми не можемо просити міжнародні фонди допомоги Україні, тому що ми не ратифікували цю Конвенцію щодо поводження з відходами, які містять ртуть. Також треба внесення змін до Закону про загальнодержавну програму поводження з токсичними відходами в новій редакції, тому що вона є, але вона реально не працює. І крім того, треба ініціювати оновлення технічно-економічного обґрунтування 2012 року шляхом його нового видання, тому що в тому технічно... в тому ТЕО... його неможливо виконати, тому що це ТЕО мало на увазі, що частина відходів буде відправлятися на "Микитртуть", яка вже зараз заходиться на окупованій території. Ну, і вирішення проблеми фактичного державного контролю, це перше і першочергове і саме легке завдання над забрудненими майданчиками, які зараз дійсно знаходяться в дуже занедбаному стані.

Дякую за вашу увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я дуже вам дякую, Дмитро Михайлович. Нарешті ми приходимо до фахової дискусії.

І я хотів би надати слово пану Мальованому Андрію Миколайовичу начальнику Управління екології та природних ресурсів Київської міської державної адміністрації. По-перше, я хотів подякувати що за безпосереднім втручанням пана Мальованого було нарешті здійснено огороження цієї території, вставлений паркан, брами, наскільки я розумію і зараз ми хочемо почути що відбувається з тією територією. І дуже важливе питання з боку КМДА, з боку Київради: хто відповідальний за це питання?

МАЛЬОВАНИЙ А.М. Доброго дня, шановний Олег Володимирович, шановні...

Я, по-перше, дуже вдячний вам, що можу бути присутній на засіданні сьогоднішньому комітету, що розумію... коли розуміємо, що Київ не залишиться наодинці з цією проблемою, як дійсно той орган Київська міська рада, Київська міська державна адміністрація, яка в першу чергу несе відповідальність за знаходження безхазяйних, небезпечних відходів на території міста Києва. Я впевнений, що з вашою допомогою і наприкінці минулого року була виїзна нарада під вашим головуванням. Дякую за це вам ще раз, Олег Володимирович. Є, з'явився, тобто доступ, обмеження доступу до цієї території було наприкінці року влаштовано для того, щоб забезпечити, поки іде процес глобального вирішення цього питання, забезпечити обмеження доступу, тому що територія фактично була з вільним доступом громадян до цеху електролізу, про який вже сьогодні казали, на якому знаходиться металева ртуть і в теплі місяці ми фіксували перевищення рівня гранично допустимих концентрацій в десятки, якщо не сотні, разів по парам ртуті, в холодні місяці – менше.

Але, мабуть, історичну довідку і таку технічну інформацію я вже давати не буду зі свого боку в зв'язку з тим, що тут багато експертів висловилися. Я багато в чому згоден і з пані Тимочко, і з іншими колегами, що шляхів є декілька. І київська міська влада на сьогодні готова замовити і профінансувати проектні роботи, оновлення техніко-економічного обґрунтування, але так чи інакше бюджет чи екологічного фонду, чи Київської міської ради міста Києва не в змозі буде забезпечити демеркуризацію в повну обсязі. Нагадаю, що якщо ми кажемо про вивіз за кордон ртуті, то по цінам минулого... по цінам 12-го року, що було зазначено в техніко-економічному обґрунтуванні виготовленому СП "Радикал", це по цінам 12-го року - мільярд 200 мільйонів приблизно коштував би вивіз ртутьвмісних матеріалів за кордон. Інші шляхи, які передбачені техніко-економічним обґрунтуванням, сьогодні вже казали в 17-му році це утворення, точніше вивезення на підприємство "Микитртуть" вже є неможливим.

В зв'язку із цим на сьогоднішній день що відбувається на сьогоднішній день? За інформацією Держгеокадастру, ми звернулися до Держгеокадастру, звернулися до реєстру речових прав на нерухоме майно, на цій ділянці не розташовано, не зареєстровано права якихось третіх осіб, тобто земельна ділянка знаходиться в комунальній власності. Майно третіх осіб не зареєстровано. І у нас є лист Антимонопольного комітету, який на сьогоднішній день підтверджує те, що фінансування, так звана державна допомога, державна допомога на дану територію недопустима. Так звана державна допомога вбачається недопустимою. Ми будемо повторно звертатися до Антимонопольного комітету за тим, щоб фінансування цих робіт було дозволено тут, також необхідна ваша допомога, ваша підтримка.

Тобто однозначно необхідно оновити техніко-економічне обґрунтування, це трьох стадійне проектування по категорії наслідків ССЗ. Цю роботу міська влада готова виконати, але в подальшому фінансування необхідне буде за державною допомогою, тобто за підтримки центральної влади. В мене дуже коротко, все. Готовий відповісти.

ГОЛОВУЧЮИЙ. Дякую, Андрій Миколайович.

Але не почув відповідь на головне питання: а хто відповідальний за те, що на території міста Києва знаходиться такий величезний... таке величезне джерело забруднення ртуттю - однією з найнебезпечніших речовин у світі? Хто несе особисто за це відповідальність?

МАЛЬОВАНИЙ А.М. На сьогоднішній день...

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...КМДА, мер Кличко або, можливо, це арбітражний керуючий, або комітет кредиторів? Чи можете ви відповісти на це питання як представник влади?

МАЛЬОВАНИЙ А.М. Так, на жаль, на сьогоднішній день головна проблема заключається в тому, що підприємство до цього часу не ліквідоване, є і арбітражний керуючий, і комітет кредиторів, і саме, мабуть, найбільш питання головне, на яке нам також звертає увагу і Антимонопольний комітет, і ми це чудово розуміємо, що необхідно припинити підприємство, тоді можна проводити вже буде роботи як то з боку міської влади або з боку центральної влади, припинити... завершити процес ліквідації підприємства, бо на сьогоднішній день фактично де-юре – це юридична особа ВАТ "Радикал" неліквідована і несе за це відповідальність відповідна юридична особа.

ГОЛОВУЮЧИЙ Дякую, дякую. Скажіть, будь ласка, а чи присутній тут на цьому засіданні Ткачук Олександр Вікторович?

ТКАЧУК О.В. Так, я присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня!

ТКАЧУК О.В. Доброго дня! Якщо можна, я декілька слів хотів би сказати з приводу того, що...

ГОЛОВУЮЧИЙ Арбітражний керуючий.

ТКАЧУК О.В. Я – ліквідатор цього підприємства, виконую повноваження ліквідатора з червня 2019 року. До мене на цьому підприємстві було ще 4 арбітражних керуючих, які в тій чи іншій ролі виконували повноваження, двоє з них були керуючими санації, двоє з них були ліквідаторами. І якщо дійсно проблема в тому, що, ну, винуватим в усій цій проблемі є арбітражний керуючий – те, що підприємство існує досі у формі цієї, ну, юридичної оболочки, то мені здається, її ліквідація підприємства проблему забруднення території всіх тих наслідків жодним чином не

вирішить, тобто це лише, як на мене, перекладання відповідальності. Я, якщо можна, декілька моментів... на декілька моментів зверну увагу, які історично просто я пройшов і розібрався в цій ситуації, як це відбувалося хронологічно і що відбувалося на підприємстві. Так як на мене, відповідальна в першу чергу влада своєю бездіяльністю, поясню чому. Підприємство "Радикал" було визнане особливо небезпечним ще в 2001, в 2002 роках. Відповідно до законодавства, яке діяло на той момент і яке діє на сьогоднішній день, відбулися зміни, оскільки було прийнято новий Кодекс процедур банкрутства. Такого роду підприємство можна було продавати лише як цілісний майновий комплекс, тобто в цілому, підприємство все, так. Але що відбулося насправді? Протягом 15 років його санували, тобто відновлювали платоспроможність. Наслідки цього ви бачите: підприємство, так би мовити, його кинули, оскільки ліквідатор, який був до цього, він просто втік, документи жодні не залишив. Але до цього він 15 років чим займався? Він розпродавав майно підприємства. Хоча робити цього не міг, тому що закон це забороняв. А що робилося? Брався окремий об'єкт, який цікавився, він називався цілісний майновий комплекс, і він виставлявся на продаж. Тобто на сьогоднішній день вся територія навколо джерел забруднення, які знаходяться на території заводу, а саме, навколо цього цеху, вона була розпродана. І ці підприємства, які купили її, вони теж несуть, повинні нести за це відповідальність, оскільки вони придбавали майно з обов'язками по демеркуризації. Тобто але що відбувалося? На папері оформляли... на папері, де підписи в тому числі ставили представники влади, а саме, адміністрації, епідемслужби, там служби з надзвичайних ситуацій, вони писали, що обов'язок по демеркуризації виконано. Яким чином він виконаний – незрозуміло. Це майно придбавалося, на моє глибоке переконання, за безцінь. Оскільки мотивація була такою, що підприємство купувало начебто з якимись додатковими обов'язками, які воно повинно нести і тому ціна занижалася. Це я просто кажу про юридичну модель того, що відбувалося. І що в результаті? П'ятнадцять років відновлювали, відновлювали і не відновили. Тобто з 2006 року його визначили банкрутом, воно знаходиться

в процедурі ліквідації і всі бачать єдину проблему з тим, щоб вирішити екологічні шляхи, що потрібно ліквідувати підприємство. Але я вважаю, що це не так. Я зі своєї сторони ініціював декілька процесів по визнанню недійсними тих договорів, які уклалися з порушенням законодавства, повернення частини майна на баланс банкрута, оскільки майно було передане особам, які, як на мене, взагалі не мали права його придбавати, оскільки були певним чином пов'язані або з ліквідатором, або з кредиторами, їм просто майно, нерухоме майно було передане за простими письмовими угодами і все, і до побачення. Архів підприємства, яке існувало, як сказали, з 50-х років, просто був кинутий і знаходився в майні, яке також було переоформлено на третіх осіб. І люди весь цей час просто дзвонять, тому що вони не можуть оформити собі, вибачте, довідки для пенсійного стажу, вони звертаються, а ніхто не знає де архівів.

Тобто це ті питання, на які зараз я, ну, якими я займаюся. Так? Тобто тією ж передачею документів до архівного фонду, повернення майна. Я розумію, що я самостійно і коштів на підтримці нема. Я не вирішу цю проблему, ну, яким чином що зробити і на цій території, щоб, так би мовити, усунути ці екологічні наслідки. Але я зі своєї сторони юридично, якщо потрібні якісь юридичні дії від мене як від посадової особи, оскільки як ліквідатор, так, дійсно я – посадова особа, я можу робити. Необхідно відмовитися там від права користування землею, яке було передано "Радикалу" ще за радянських часів – немає питань, це можна вирішити. Але ніхто не звертається, тобто лише просто перекладають відповідальність, це моя...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Вікторович.

ТКАЧУК О.В. Якщо є необхідність – я можу відповісти на питання, є, будь ласка, мої контакти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, дякую за те, що ви розповіли яким чином ви маєте здійснювати діяльність арбітражного керуючого. Але питання трохи в іншому. Скажіть, будь ласка, а який загальний розмір вимог кредиторів на цей час?

ТКАЧУК О.В. На сьогоднішній день є лише 2 кредитори у справі про банкрутство і загальний розмір заборгованості становить 6 мільйонів 782 тисячі гривень.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скільки?

ТКАЧУК О.В. Шість мільйонів 782 тисячі. І на сьогоднішній день два кредитор – це компанія...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрій Миколайович, ви чули? Шість мільйонів. А скільки ви намагаєтесь витратити на розробку ТЕО?

МАЛЬОВАНІЙ А.М. Півтора мільярди. На розробку ТЕО по попереднім розрахункам - близько 4 мільйонів, 4 мільйони...

ТКАЧУК О.В. А якщо я також зверну увагу, що в 2001 році підприємство спочатку було визнано банкрутом, воно близько півтора року десь знаходилося в стадії ліквідації, але потім його визнали особливо небезпечним і такі підприємства не можна було ліквідувати. Тож станом на завершення ліквідаційної процедури і переходу до стадії санації як особливо небезпечного підприємство погасило всі борги, всі борги були погашені. Тобто платоспроможність підприємства була фактично відновлена. Але чомусь, чомусь воно з 2002 року перебувало в процедурі банкрутства, тобто ця процедура повинна була бути припинена ще в 2002 році. Підприємство повинного було продовжувати свою господарську діяльність, але цього

зроблено не було. Чому? Ну, я не можу відповісти на це питання, на запитання. Я зі своєї сторони...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло, зрозуміло.

Наступне питання: скажіть, будь ласка, а скільки взагалі-то коштів було витрачено державою та київською міською владою на владнання цієї ситуації, ну, загалом? Костянтин Володимирович, можливо, ви знаєте, загальна сума витрачених коштів? І якщо вони були витрачені, то хто... яким чином ці кошти обліковуються? Ну, тобто це кошти, які були витрачені або... і все, або ці кошти, вони увійшли у склад кредиторських зобов'язань з боку ВАТ "Радикал".

ЯЛОВИЙ К.В. Ну, дякую.

По-перше, за запитання. Дійсно мені теж було дуже дивно чути, що всього залишилося 6 мільйонів по боргах. Сподіваюсь, що після озвученої суми арбітражний керуючий в найближчий термін вирішить це питання. Бо, на жаль, фінансування ні з боку міського бюджету, ні з боку державного бюджету неможливо щодо вирішення цих 6 мільйонів, це в першу чергу повинно бути вирішено якраз арбітражним керуючим. І я сподіваюсь, що після переходу в майнові відносини, мається на увазі - до комунальної власності, ми вирішимо всі питання інші щодо розроблення ТЕО, і інших

Ті питання, які ви задаєте, на жаль, було в попередні роки приблизні суми там коливалися, одна була виділена з київського міського бюджету 450 тисяч гривень, які були виділені на вивезення хімічних речовин. Але ця сума неостаточна, їх було розроблено дуже багато, бо фінансувалося із державного бюджету, і з міського. На жаль, чітких сум, крім цієї, яка є з Київської міської... київського міського бюджету 451 тисячу по курсу на той момент – 5, ну, немає в мене зараз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скажіть, ні в кого з присутніх немає інформації?

Так, Тетяна Володимирівна, будь ласка.

ТИМОЧКО Т.В. Я можу сказати, ну по роках це з 11-го року там, перше – було замовлено ТЕО, воно... Київською міською адміністрацією, воно коштувало 2 мільйони гривень по курсу тоді. Крім того, були вивезені хлорорганічні сполуки, про які зараз казали, це були кошти з міського бюджету, ну, якщо ви говорите, що 450. До цього були задіяні раніше кошти по програмі вивезення небезпечних відходів міністерські. І це було десь приблизно також до мільйона гривень.

І крім того, була спроба ще раз вивезти хлорорганічні сполуки і 3 мільйони замовляли таку тему по КМДА, але вона також не була виконана. Тобто, ну, якщо взяти за всі роки і всі оці зусилля, то це десь, ну, не більше 7 мільйонів, но по курсу аж до 8, починаючи з 5 курсу і до 8, це було в 13-му році, до 13-го року. Ну, я просто слідкую всі ці цифри, можливо, ще якісь були кошти виділені? Будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто...

Да, будь ласка.

МЕЛЬНИЧУК О.В. Там ще отримується, що починалося фінансування із обох боків, то єсть в період санації вивіз ртуті і вивіз небезпечних речовин фінансував сам "Радикал" в період санації, то єсть, ну, це за рахунок продажу цих майнових комплексів було вивезено 127 тонн ртуті спочатку за міські кошти, а потім були вивезені всі електролізери і близько 300... трьох тисяч тонн обладнання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо можливо – представтесь для стенограми.

МЕЛЬНИЧУК О.В. Мельничук Олександр, ну, на тоді я був заступником командира оперативно-рятувальної служби міста Харкова і виконував ці

роботи, то єсть були вивезені, знешкоджені 300 тонн бертолетової солі, були вивезені і знешкоджені там 200 тонн кислот, небезпечні речовини, серед яких були з ...*(не чути)*... на Шостку були вивезені, ну, то єсть, наскільки я помню "Радикал" втратив більше, то єсть він потратив 12 чи 14 мільйонів, ну, на всі роботи, ну, за тими цифрами ще.

ГОЛОСВУЮЧИЙ. Скажіть, будь ласка, Олександр Вікторович Ткачук, ви... є у вас інформація звідки з'явилися ці кошти у "Радикала"? За рахунок реалізації приміщень?

ТКАЧУК О.В. Так. Звісно... Так, тобто здійснювалося відчуження майна і ці кошти в якійсь мірі направлялися, мабуть, на вивезення. В мене немає просто доказів цього, оскільки я, ну, як я зазначав попередньо, ліквідатор жодних документів не передавав, тобто зараз я певну інформацію відновив, оскільки отримував там дублікати договорів, докази там сплати цих коштів, але частково так, частково "Радикал" в тому числі.

ГОЛОВУЧЮИЙ. Дякую.

Я, знову ж таки, звертаюсь до Андрія Миколайовича Мальованого. Андрій Миколайович, я вибачаюсь, що так часто до вас звертаюсь. Але так сталося, що, не зважаючи на те, що ми зверталися саме до пана Кличка із цим питанням і ми сподівалися, що на цьому засіданні, я особисто наполягав на тому, щоб на цьому засіданні були присутні всі причетні до цього питання і найбільш відповідальні особи, ну, мабуть, це навіть, я тут сподіваюсь на підтримку своїх колег народних депутатів, мабуть, це навіть рівень безпосередньо мера міста - владнання цієї проблематики. Але, на жаль, на цьому засіданні зараз у Верховній Раді присутні ці тільки ви, тому саме до вас я і звертаюсь як до представника КМДА.

Так от, запитання, тобто я правильно розумію, що на протязі декількох років, там майже 20 років були величезні кошти спрямовувалися на владання

цієї проблематики. Але до цього часу ані у Київської міської ради, ані у Київської міської державної адміністрації немає чіткого плану чим це закінчиться.

Ну, тобто питання таке: а ви розумієте, що зараз підприємство вийде із стану санації, ну, закінчить санацію і фактично всі кошти, вони будуть витрачені на користь власників цього підприємства або кредиторів? Все. І після цього... Тобто перше питання – відчужувалися майнові комплекси. Я розумію те, що нам казали науковці, все відчуження майнових комплексів відбувалося без належного втручання Київської міської влади, без контролю. Тобто відчужувалися майнові комплекси на тих територіях, які взагалі не підлягають, як мені здається, використанню – ані забудові промисловій навіть, ані забудові житловій, ані забудові офісній – це перше питання.

Друге питання – навіщо було витрачати такі величезні кошти без набуття права власності з боку держави на підприємство, безпосередньо на цей майновий комплекс або на кредиторські вимоги. За цей час держава або КМДА взагалі-то могла викупити 6 мільйонів гривень кредиторських вимог. Якщо було потрібно внести зміни до законодавства, то київська міська влада могла звернутися до Верховної Ради або до Кабінету Міністрів і ініціювати зміни до законодавства, які б дозволили це зробити, але це не було зроблено. І я так розумію, що всі наміри, які є на цей час, це тільки, ну, вибачте за те, що я зараз скажу, це адресоване не особисто вам, а адресоване, мабуть, голові КМДА, чергове витрачання коштів і все без вирішення проблематики.

Будь ласка, якщо є що відповісти, то будь ласка, відповідь.

МАЛЬОВАНІЙ А.М. Дуже коротко, я, на жаль, не уповноважений відповісти за інші департаменти чи інші структурні підрозділи.

Мене, Олег Володимирович, особисто дуже сильно хвилюють ознаки екологічної катастрофи, які знаходяться на цій території. На сьогоднішній день функція замовника по виконанню робіт знаходиться в департаменті промисловості. І за зверненням саме департаменту промисловості ми

пропонували внесення в перелік природоохоронних заходів такого заходу як демеркурація заводу "Радикал", це перше.

По-друге, за період після 12-го року, в тому числі за період моєї роботи кошти на демеркурацію не витрачалися, підписів стосовно санації цих приміщень, погоджень будівництва навколо цієї території за період з 14-го року, я можу розписатися, таких дозволів чи підписів нами не погоджувалося, тобто чи будівництво, чи санація на цій території. Але, повторюсь, питання, яке стосується екологічного стану, екологічної катастрофи, мене турбує дуже сильно і потребує вирішення. Тому націоналізація або повернення даної території в комунальну власність я буду доповідати, пропонувати також розглянути Київській міській раді дане питання, можливість викупу боргу у підприємства ВАТ "Радикал".

ГОЛСОУВІЮЧИЙ. Дякую.

Я хотів би надати слово пану Сергію Волкову новопризначеному керівнику столичного округу. Будь ласка.

ВОЛКОВ С.С. Дякую дуже за запрошення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Столичний округ, Державна екологічна інспекція України.

ВОЛКОВ С.С. Державний нагляд і контроль за цією ситуацією здійснює Державна екологічна інспекція і її територіальний орган – Державна екологічна інспекція Столичного округу згідно положення від 23012 року, ну, тобто воно створено в 2018 році.

За інформацією на сьогодні Державна екологічна інспекція не проводила заходів контролю стосовно ВАТ "Радикал". Але, згідно плану на... і погодженого плану на 2020 рік і затверджений Наказом Державної екологічної інспекції там і регуляторної служби, номер 320, перевірка ВАТ "Радикал"

запланована на період з 23 вересня по 6 жовтня 2020 року. Тобто ми вийдемо на перевірку в цьому році. Інформації в мене на сьогодні стосовно попередніх заходів і ситуації немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Сергій, скажіть, будь ласка, а кому ви будете виставляти рахунок за забруднення цієї території, тобто хто буде відповідачем в цьому випадку? Хто є забруднювачем?

ВОЛКОВ С.С. Суб'єкт господарювання, ВАТ "Радикал"

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ... ВАТ "Радикал"?

ТКАЧУК О.В. Да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан арбітражний керуючий готуйтеся.

Скільки там, ну, як ви розумієте, скільки мільярдів гривень буде нараховано від забруднення цієї території?

ВОЛКОВ С.С. Я не можу на сьогодні сказати, але це точно в десятки разів більше, ніж їх борг на сьогодні, сотні, сотні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да.

ТКАЧУК О.В. Якщо можна, я просто зараз точно не пам'ятаю, в мене немає під рукою цього документу, але, якщо я не помиляюсь, буквально до цього року діяла постанова Кабміну, яка визначала, що такі дії щодо можливих шкідливих наслідків, повинні були... які повинні бути заявлені в процедурі банкрутства і про що повинен був зробити орган місцевого самоврядування,

заявити їх, обрахувати, існувала вже, вона була просто скасована, але цього зроблено не було. Питання...

ВОЛКОВ С.С. Там дуже важка і темна історія – що було, але ми виходимо от в цьому році і далі будемо розбиратися по ситуації на зараз. Тому я не знаю, що там було і як було – будемо працювати те, що є на сьогодні і відповідальні будуть нести відповідальність. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, тобто ми в черговий раз бачимо безсистемність підходу з боку державних органів влади до цього питання. Ми навіть не знаємо скільки і кому коштуватиме забруднення цієї величезної території, хто за це відповідальний, хто повинен нести безпосередню відповідальність.

Пане Сергію. Представтесь, будь ласка.

ЖУК С. Доброго дня! Жук Сергій помічник голови Комітету Верховної Ради з питань екологічної політики та природокористування.

Доброго дня, шановні присутні! Фахова дискусія, але...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гучніше, будь ласка.

ЖУК С.. ...фахова дискусія, але наразі чую тільки, ну, "хто винуват". Хочу декілька слів сказати. Я трошки розібрався в ситуації. Дивіться, питання в чому? На сьогоднішній день ВАТ "Радикал" визнаний небезпечним підприємством, але правовий статус небезпечного підприємства набагато лайтовіший, ніж ситуацію, яку можна визнати, не можна, а потрібно визнати як надзвичайну ситуацію техногенного характеру, причому загальнодержавного рівня, оскільки загальнодержавний рівень передбачає фінансування з державного бюджету щодо подолання наслідків. Як підпаде цей об'єкт під дану надзвичайну ситуацію – це неможливість вирішення проблеми місцевими органами, місцевою владою, якщо дана небезпека, ну,

небезпека оцінюється більше, ніж одного відсотку бюджету цієї території, ну, відповідно урегулювання цієї ситуації, ну, це значно більше, ніж одного відсотку.

Що дає визнання надзвичайної ситуації загальнодержавного значення? По-перше, це є залучення державного бюджету, це координація всіх відповідальних міністерств. Існує відповідна Постанова щодо положення про класифікацію надзвичайних ситуацій. І до них відносяться порушення нормальних умов життя, там діяльності людей на об'єкті, території, що спричинило небезпечні події. Тобто не має бути зараз аварій, да, це є ситуація, вона небезпечна і тому її необхідно врегулювати таким чином. І це дозволить згуртувати всі загальнодержавні органи, так само це дозволить і внести цю територію до території, яка підпадає під заборону діяльності там суб'єктів господарювання, да, передачі в оренду. Ну, чому не визначалося, да? Тому що якби була надзвичайна ситуація, тому санітарно-захисна смуга, тобто забудови – комерційна, житлова було все припинено. І така от інфантильна ситуація на протязі десятиліть влаштовує всіх, тому що, ну, об'єкт невизнаний, немає там катастрофи, ну, хтось щось робить, що ліквідується, щось там перевіряється, щось проектується.

Якщо визнати об'єкт надзвичайною ситуацією, то вступають інші юридичні інструменти. І тому я вважаю, що, ну, елементарно на Кабінеті Міністрів підняти питання стосовно визнання даної ситуації надзвичайною і включаються інші механізми регулювання цієї проблематики. Дякую.

ГОЛВОУЮЧИЙ. Дякую. Дякую.

І хотів би надати слово пані Оводенко Тамарі Сергіївна.

ОВОДЕНКО Т.С. Дякую за надану можливість мені виступити і теж звернути увагу на цю проблему з ВАТ "Радикал". Я вважаю, що затягування ліквідації цих наслідків з кожним роком призводить до того, що кількість небезпечних відходів збільшується, забруднених ртуттю, і це потребує знаних

витрат. Як я зрозуміла, що це буде бюджетне фінансування оскільки коштів у ВАТ "Радикал" немає.

За даними ще 2012 року дослідження, які проводилися, ртуть проникла уже на глибину день до 12 метрів. Тобто коли розпочнуться роботи – буде незрозуміло яка кількість відходів, забруднених ртуттю, буде там знаходитися. Тому я підтримую виступ Антону Михайловича те, що вирішення питання вивезення за кордонних цих відходів, це буде клопітка і затратна процедура. Тому є у нас уже як технології переробки цих і єсть уже досвід роботи із відходами, забрудненими ртуттю. І хочу звернути увагу, заслуговує увагу така установка "УРЛ 2М", виробником якої є ТОВ Венчурная фирма «ФИД-Д» Росія. До речі, представник цієї фірми знаходиться на території міста Києва. І тобто ця... увагу на цю установку необхідно також звернути при вирішенні шляхів утилізації цих небезпечних відходів.

І я як розробник звітів з оцінки впливу на довкілля вважаю за необхідне, що необхідно розглянути декілька альтернатив, надати їм оцінку впливу на довкілля і вирішити питання по тому, яка доцільна буде... шлях вирішення цієї проблеми. Тобто не лише зупинитися на одному вивезенні за межі держави, але і розглянути всі наявні установки, які є на території як України розглядається, так і за межами території України.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я надаю слово пану Стрільцю Руслану Олександровичу виконуючому обов'язки директора департаменту з питань управління відходами, екологічної безпеки та переходу до кругової економіки Міністерства екології.

СТРІЛЕЦЬ Р.О. Мінекоенерго, Олег Володимирович. Доброго дня!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мінекоенерго.

СТРІЛЕЦЬ Р.О. Доброго дня, шановні колеги! Дякую, Олег Володимирович. Ну дивіться, дискусія дуже фахова, дуже багато інструментів запропоновано, дуже багато нових цікавих речей. Я хочу повернутися до того, що спільно з екологічним комітетом, спільно із заступником міністра Абрамовським Романом Романовичем ми відвідали це підприємство у грудні місяці. Дійсно, дякуючи зусиллям КМДА, було встановлено паркани, бо та ситуація, яку ми бачили, вона була кричуща і недопустима, тому що кожний дійсно міг просто прийти і походити по цій руті і винести її з території, принести її просто до дому, до дітей.

На сьогоднішній день моє ставлення до цієї проблеми надважливе. Я вам хочу сказати, що за останні два місяці ми повністю відновили всі документи для того, щоб Україна сьогодні все-таки могла ратифікувати Мінаматську конвенцію. В нашому департаменті ми знайшли дуже багато документів, вони були несистемними, вони були несистематизовані і не оформлені належним чином. Сьогодні всі ці документи уже направлені до відповідних ЦОВів і ми ставимо собі за мету до кінця цього року уже нормально підготувати ці документи для того, щоб Президент України міг внести Мінаматську конвенцію, так як це передбачено міжнародним законодавством, і я впевнений, що це буде, тим більше, що таке завдання перед нами ставить міністр.

Тепер щодо шляхів вирішення, дивіться ми можемо дуже довго шукати винних, хто саме винний. Ми можемо нараховувати збитки мільярдні. Ми можемо ходити ставити ще нові паркани, ми можемо ставити якісь куполи, проте питання вирішено не буде. Я впевнений в тому, що завдання сьогодні в тому числі і на цьому круглому столі, на цьому круглому столі - просто напрацювати такий коротенький, але зрозумілий і чіткий план що треба зробити. Якщо ми не ідентифікуємо проблему, то ми не будемо розуміти які шляхи. Те, що є сьогодні технології, про які казали, це дуже добре. Питання в тому, що треба просто зрозуміти економічну доцільність. Тому що десь щось захоронити, десь щось сховати. Питання в тому, а які наслідки завтра будуть

для наших дітей, для наших онуків і так далі. Тобто треба просто взяти чітку економічну доцільність. Екологічну оцінку даної ситуації, так, її теж треба проводити, те, що Київська міська державна адміністрація сьогодні розробляє якісь там ТЕО, якісь, ну, скажімо так, теж описує шляхи вирішення цього питання, це теж важливо і це теж треба робити, тільки не казати, а брати і робити.

З нашого боку ми прикладемо максимум зусиль для ратифікації Мінаматської конвенції для того, щоб ще до фінансування, яке буде передбачено місцевим і державним бюджетом, ще долучити і фінансування міжнародних інституцій, керівництво конвенцій та інших міжнародних організацій.

Я дякую Тетяні Валентинівні за те, що вона повідомила про можливість звернення до Базельської конвенції. Я зафіксував цю історію, сьогодні ж піднімемо це питання, які саме існують механізми. І я думаю, що це буде додатково. І я впевнений, що такими спільними зусиллями з чітким планом, з чіткими дед-лайнами тільки чином можна буде це питання вирішити Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Руслан Олександрович.

Я надаю слово пану Доліну Віктору Володимировичу доктору геологічних наук, заступнику директора з наукової роботи державної установи "Інститут біохімії та навколишнього середовища" Національної академії наук України.

ДОЛІН В.В. Дякую.

Шановні колеги, шановний голово, в мене склалося таке враження, що ми сьогодні говоримо на рівні якісному абсолютно: добре, погано, безпечно, небезпечно, грошей багато, мало, суму не можемо назвати, оголошувати чи не оголошувати надзвичайну ситуацію. Немає, мені здається, найголовнішого,

якісь елементи кількісної оцінки прозвучали в доповіді професора хіміка. Я, вибачте, прізвище ваше не запам'ятав.

Справа от в чому – немає оцінки ризиків, а що буде, якщо все лишиться таким чином, а що буде, якщо ми вивозимо, а що відбудеться при транспортуванні і так далі, і так далі, і так далі. Немає кількісної оцінки ризиків. Мені здається, що оце повинно прозвучати найголовнішим. Я не так голосливо говорю, я - не медик, проте, на жаль, не чую тут нікого, щоб хтось виступив з інституту медичної екології, як говорили сьогодні, Інститут громадського здоров'я імені Марзеева. Немає нікого, мабуть, із запрошених, так?

Справа от в чому, за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я ртуть металева на відміну від хлорорганічних сполук не має ані мутагенної, ані канцерогенної дії. Це ж саме стосується і сульфиду ртуті, основної форми. Це не стосується імуногенної, канцерогену дію мають, розчинні сполуки ртуті в іонній формі і так далі. Вони мають якраз, вони є небезпечними, такої оцінки теж немає. Перш за все, мабуть, потрібно провести, це якраз будуть зовсім невеликі кошти, провести оцінку саме з цих позицій і визначити саме ризики того нашого втручання або нашого невтручання у цю ситуацію.

У мене наразі немає сумнівів в тому, що потрібно проводити демеркурацію. Але давайте ми будемо говорити з позицій якихось кількісних. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка.

ПІЛКИН О.С. Добрый день всем присутствующим! Я – Пилкин Александр Сергеевич президент благотворительного фонда "Жизнь вопреки". Мы были инициатором создания тимчасової контрольної комісії при КМДА еще в 17-м году. Вся наша история началась с того, что мы просто арендовали помещение на территории завода "Радикал". Ну, и ощутили на себе

все последствия нахождения вообще на этой территории. Сейчас очень модная такая тема "Коронавирус", это обсуждается по всем СМИ, Премьер-министр выезжает на встречу людей, которых эвакуировали с Китая. Но дело в том, что почему не обращают на наших людей внимания? Почему нет здесь министра здравоохранения? Почему нет здесь главы или замов полиции, замов Авакова? Это их прямая компетенция – следить за порядком и контролировать закон, и законодательство, и непосредственно навести порядок на этой территории. Ему подчиняется МЧС. Мы вчера буквально общались с департаментом охорони праці. Нам они сказали, что у них нет полномочий без доручення Кабинета Министров на проверку этих предприятий. И в таком разговоре сказали, что все очень как бы сложно. У нас руки связаны, и мы ограничены в организации элементарной проверки. О чем мы с вами здесь разговариваем, если люди, на которых положена обязанность контролирующих органов, они не имеют права выехать с проверкой? У нас все происходит только по указанию Кабинета Министров. Соответственно у нас получается, у нас как бы вся власть сосредоточена на министре и на Зеленском. И у нас сейчас круглый стол получается, создается из решения, чтобы положить на стол Зеленскому или, опять же, Гончаруку.

Ну, ребята, давайте с вами как бы объединяться и сами принимать какие-то решения. В конце концов, у "Слуги народа" достаточно полномочий чтобы, в конце концов, решить эту проблему с "Радикалом". Да, это большая проблема и это катастрофа. Мы все с вами здесь признали эту ситуацию, что такое количество ртути на территории города Киева, оно реально недопустимо. Но у нас волнует коронавирус, где в Китае непонятно, сколько человек заболело, и опять нет достоверной информации.

Я предлагаю непосредственно по заводу "Радикал" в первую очередь провести экспертизы. И первую экспертизу нужно сделать юридическую, потому что даже нахождение в данный момент любого предприятия на этой территории уже несет с собой уголовную ответственность. Потому что на этих

предприятиях работают люди, и они уже подвергаются опасности заражения. Я думаю, что здесь возражений по этому поводу нет.

Следующий вопрос – после юридической мы должны техническую и экономическую сделать экспертизу. Техническая – это сюда входит и экология на глубину 12-20 метров, и экспертизу всех зданий, и проанализировать состояние здоровья людей, которые находятся на территории завода "Радикал". И опять же, если по статистике, исходя из данных, что только на заводе "Радикал" работало около 15 тысяч человек, вы понимаете, они все уже являются непосредственно как бы частично подвержены заражению ртутью, это уже люди пострадавшие от ситуации на заводе "Радикал". Так это данные с 2000 года, сколько людей за это время пострадало – у нас нет таких данных. И эти данные мы с вами, к сожалению, ну, можем получить, но только теоритически. Так что, в принципе, я предлагаю вам... нам всем объединиться в тимчасову ревізійну, контролюючу комісію, в принципе, все равно – как ее назвать. Мы должны что-то с вами сделать в этом направлении. Спасибо большое.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Сергійович.

І я б хотів надати слово Поліщуку Тарасу Васильовичу. Тарас Васильович, скажіть, будь ласка, як саме ДСНС реагує на це питання? Які заходи здійснюються? Я вже не буду вам задавати питання, яке я вам задавав на комітеті. Як це взагалі сталося, що на території міста Києва відбулася така катастрофа? Хто винний в тому, що така величезна територія є забрудненою ртуттю? Але якщо у вас з'явилася інформація з цього питання, то, будь ласка, відповісте.

ПОЛІЩУК Т.В. Добре. Дякую.

Добрий день! Значить, це питання, яке ми розглядали минулого разу на комітеті, які ви мені задавали, відповідно до Закону про відходи, відноситься до повноважень якраз центрального органу виконавчої влади, який формує

державну політику в сфері поводження з відходами, який реалізує державну політику у сфері поводження з відходами, місцевих адміністрацій і на сьогоднішній день ДСНС, згідно законодавства, не має компетенцій у сфері поводження з відходами. Разом з тим, враховуючи, що там є запит на виникнення надзвичайних ситуацій, а на даний час, відповідно до класифікації надзвичайних ситуацій, ця ситуація не має ознак надзвичайної ситуації, вона є зафіксованою надзвичайною ситуацією, то значить, ДСНС в свій час в 2013 році включило заходи санації території заводу "Радикал" в державну програму запобігання надзвичайної ситуації техногенного і природного характеру на 2013-2017 роки. Значить, це було завдання номер 9. На виконання цього завдання було виділено... з державного бюджету не було виділено жодної копійки. Разом з тим, Київською міською державною адміністрацією було сплановано 4 мільйони 300 тисяч гривень. Фактично за період дії програми, за ці 5 років було виділено 802 тисячі, 450 тисяч, 450 гривень, які були затрачені на санацію території. Ну, це складало 6,5 відсотків всієї цієї програми і в результаті цього, що програма була виконана дуже мізерно, частково і заходи залишилось невиконані. Значить, після того, було розроблено доповнення, значить, до цієї програми і запропоновано продовжити цю програму іще на 5 років, був розроблений відповідний законопроект, поданий у Верховну Раду України ще минулих скликань, але він прийнятий не був і зараз уже немає можливості продовжити цю програму, от це роль ДСНС.

Но зараз завдання ДСНС – контролювати цю ситуацію, значить, бути готовим до ліквідації надзвичайних ситуацій, які виникають на цьому об'єкті. Я вже доповідав, що за період санації вже було дві надзвичайні ситуації. Одна була пов'язана з пожежею, бо територія не охороняється, там була безгосподарна і в содовому цеху виникла пожежа, яку ліквідувало 13 відділень пожежної охорони. А також була друга надзвичайна ситуація, пов'язана в 2009 році з вивозом ртуті з території підприємства. Перевозили ємність 8 тонн, стався вилів ртуті на проїжджу частину і теж в результаті, значить, дій аварійно-рятувальних служб було проведено санацію цієї якраз

території, видалені рештки ртуті от, і таким чином ДСНС реалізує свої повноваження.

Разом із тим ДСНС готове приймати участь при випадку виділення коштів у роботи з демеркуризацією, в нас є відповідні аварійно-рятувальні служби, які атестовані на роботу з ртуттю. І вони можуть приймати участь в...*(не чути)*..., в демеркуризації і інших заходах. От раніше там працювала Харківська служба. У нас зараз є аварійно-рятувальний загін спеціального призначення в місті Києві, який може виконувати такі роботи, досить потужний загін. Тому ми готові працювати по ліквідації наслідків, значить цих ситуацій. Але Державна служба надзвичайних ситуацій здійснює державний контроль в сфері пожежної і техногенної безпеки і в сфері поводження з відходами. Ось є в нас колеги з екологічної інспекції, які можуть там виносити штрафні санкції мільйонні. У нас передбачені штраф 85 гривень за порушення у сфері пожежної безпеки. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую, шановні присутні.

Скажіть, будь ласка, чи є ще? Так, будь ласка.

БРЕЙ В.В. Можна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, представтесь, будь ласка.

БРЕЙ В.В. Брей Володимир Вікторович директор Інституту сорбції та проблем ендоекології Національної академії наук України.

Я щодо пропозицій пана Стрільця з Мінекології щодо конкретних пропозицій нашого круглого столу, в мене є дві пропозиції. Перше – я повністю підтримую дуже розумну думку пана Жука Сергія щодо необхідності визнання заводу "Радикал" об'єктом надзвичайної ситуації. І це доцільно записати рішення, на мою думку, це буде рішення Кабінету Міністрів і зовсім інші дії.

По-друге, поки ми тут говоримо, треба терміново, протягом півроку зібрати рідку ртуть. І на мою думку, краще, ніж ДСНС шановного Миколи Олександровича Чечоткіна ніхто це не зробить. Це всі мої пропозиції. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, включіть мікрофон.

_____. Є велика проблема зібрати ртуть, бо вся фактично ртуть депонована в будівельні конструкції, бетон і так далі, і пол цеху електролізу. Пол цеху електролізу взагалі переставляє слоєний пиріг, в шарах якого знаходиться ртуть, тому безхозна така, безвідповідальне начало работ може призвести ще до гірших наслідків. Тому, що, ну, я скажу так, що ртуть зараз знаходиться депоновано в конструкціях, вона покрита оксидною плівкою і вона зараз випаряється, ну, процентів на 20 від того, що може бути. Якщо ми безконтрольно будемо щось там робити і брати, і розривати ці конструкції і вивозити, це приведе до біди.

По-друге, що касаємо кількості відходів. Значить, на цей момент в нас є два види відходів, хотя за законодавством вони не відрізняються – це сульфід ртуті фактично, який в усьому світі всі технології прив'язані до того, щоби переробити ртутьвмісні відходи і перевести їх в сульфід ртуті. І тільки після цього дозволяється їх захоронювати в соляних шахтах чи на полігонах. А ми маємо і тоді "Єврохім" мав так записати, бо санітарно-епідеміологічні правила так вимагали, ми маємо десь процентів 70 відходу від тих 200 тисяч тонн, які записані це вже є сульфід ртуті, це є сульфід ртуті, який не підлягає термічній переробці, він підлягає тільки захороненню. Мало того, у нас за діючими СанПНами ПДК ртуті розраховане тільки для сільськогосподарських земель.

Але у нас є землі промисловості, у нас є жила забудова і тут немає Інституту медицини, но ми з ними дуже щільно общалися і вони кажуть, що проблем нема виготовити оці всі. Ну, треба заказ робити нормативні акти і провести їх через комісію, то єсть, ну, привести, ну, наше законодавство до європейського. Бо так получається, що ми пишемо, ми будемо дурну роботу робити тільки із-за того, що у нас в законодавстві написане не те, що треба.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ТАРАСЮК П.В. Секретаріат Кабміну, Тарасюк Петро Володимирович.
Не хочу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ближче к мікрофону ...*(не чути)*...

ТАРАСЮК П.В. Тарасюк Петро Володимирович. Не хочу зневолювати проблему Києва. Я лише хочу застерегти на статистичних даних, які наведені у Національній стратегії управління відходами до 30-го року. Там в загальний обсяг накопичень наведено, що загальний обсяг накопичених небезпечних відходів становить 5 мільярдів. Витрачаємо щороку ми 600 мільйонів гривень, ну, щоб узабезпечити, з них 8,5 тисяч цих відходів пестицидів, агрохімікатів. Якщо брати при середній ціні утилізації таких відходів 3 тисячі доларів, то, ну, розумієте, що ніякого бюджету не хватить. Я до чого веду? Проблема є – ви бачите і проблема такий "Радикал" є у кожному районі України приблизно, якщо виходити з цих цифр, які я назвав. А це цифра... це цифра Мінприроди – відповідального міністерства. То, ну, на думку втрат, то я вважаю, що за ці кошти, які ми можемо, а в нас досвід вивезення відходів за кордон дуже негативний, за ці кошти ми можемо побудувати потужності по переробці відходів. Я до чого веду? Підтримка... ця підтримка повинні бути, перш за все, на рівні Верховної Ради, Кабміну, тому я думаю, що тут рішення повинно бути

спрямовуватися на створення своїх потужностей, це в підтримку наших науковців, які говорять, що ми можемо такі потужності створити. Спасибі.

_____. Я перепрошую, можливо, на кінці таким фіналом буде щось категоричне, але 20 років в Україні отут у Верховній Раді в різних кабінетах ми слухаємо розмови про розробки наших науковців щодо Калушу, коли йшла мова, щодо інших і на рахунок "Радикалу". Оці розмови про наші існуючі технології впираються в один приклад, він не стосується аж такої страшної проблеми як ртуть, він стосується засолених шахтних вод. В 2012 році вже екологічні організації так дістали наших магнатів, які мають шахти і скидають засолені шахтні води в українські річки, що Національній академії наук ДТЕК замовив роботу на створення установки щодо демінералізації шахтних вод. Це не ртуть, це солі, витратили на це кошти приватні. І вони їм зробили... і вони їм зробили установку аж на 5 тисяч кубів. "А 5 мільйонів?" - сказав. "Та ні, це треба і ще щось нам".

Та немає у нас в Україні ні технологій промислового зразка, нема її і всі розмови про якісь розроблення. Якщо ви хочете привести сюди німецький завод – давайте говорити про реальні речі. Технології треба опробувати, зробити промисловий зразок, він знову буде діяти. Сказали колеги, що у нас взагалі немає державних норм на виміри ртуті, на це знову підуть роки. І коли представник Кабміну мені нагадує стратегію поводження з відходами, отой талмуд – мотлох на 600 сторінок, який зробили недолугі і некваліфіковані люди, ваша стратегія побудована не на реальних цифрах. І коли ви говорите про 5 мільйонів, про 600 мільйонів і негативну практику, так от, тоді було зроблено реально – вивезено пестициди за межі України. А що тоді не вийшло – від паплюжили, то тоді почали знову пестицидні каруселі. Оця розмова тут, вона має підводну течію і вона існує завжди. В Україні завжди існує частина людей, які хочуть, насправді хочуть, щоб у нас в Україні залишалися такі об'єкти як "Радикал", щоб у нас Україні залишалися ці залишки пестицидів, бо їх дуже легко з місця на місце перевозити за державні кошти, а потім

говорити: ну, що ж так вийшло, давайте щось будемо нове робити, давайте будувати підприємство. Та немає уже в світі такої кількості пестицидів, якої раніше користувалися. І завод будувати для чого? Для тих залишків, які купують комерційні агрохолдинги? Так вони не купують зараз тими тисячами тонн, якими користувався Радянський Союз. Вони зараз зовсім іншими масштабом оперують і нам не потрібен цей завод, який ви будете будувати 10 років і невідомо як він буде працювати. Більше того, треба знати, що на кожен вид відходів в Європі існує свій завод. Є завод, який переробляє ртутні залишки там і залишки ртуті, і батарейки, і лампи. Є заводи, які працюють з пестицидами, це не один і той же завод. І тому всі розмови, якщо сьогодні знову говорити про технології, про новий завод, це означає для мене особисто, що сьогоднішня розмова іде просто в шухляду. І заява міністерства, вибачте, пане Руслане, давно знайомі з вами, але ви сказали те, що вам сказали сказати в міністерстві, це заява пустопорожня. Міністерство має сказати: у нас така позиція, ми хочемо таке-то зробити. Київська адміністрація мала сказати: у нас така позиція. Який шлях? Вже не треба говорити. Якщо ви нездатні сформулювати точку зору, для чого ви прийшли в міністерство? Для чого ви там сидите? Бо кожний раз ви виправдовуєтесь: ми не знаємо, ми розбираємося, ми будемо вивчати. А люди підпадають під реальну загрозу, під реальну загрозу. І зараз заява про те, що ДСНС почне вивозити ртуть, для цього чого що треба? Подрібнювати, а подрібнювати – це значить зруйнувати зараз зафіксовану, якусь зв'язану структуру і це все піде в повітря, і ми отруємомо більше середовище, ніж зараз.

Тому насправді є, ну, проста пропозиція при Київській міській адміністрації завжди функціонувала багато років міжвідомча комісія, давайте ми її зараз, це має бути 5-10 людей, відповідальних осіб державних, які сядуть і зроблять цю дорожню карту, вона не може бути великою. Є три шляхи. Захоронення – тоді шукайте полігон. Є шлях на місці утилізації, тоді дайте згоду Києва, щоб всі оцю отруту отримали. Або вивезення за межі України. Все, немає інших шляхів і всі інші балачки – це захист чийось інтересів, хтось

стоїть за тим, щоб на "Вектор" повезти, хтось стоїть за тим, щоби думати якусь технологію, дайте нам гроші на розроблення, ми тут великі науковці, хтось хоче просто на місці заробляти гроші, бо там є реальний заробіток, там є 200 тонн ртуті, яка шалені гроші коштує. Але на цьому не можна заробити, на "Радикалі" не можна заробити, потому что це страшна халабуда, яка сидить у всіх на голові. Треба комусь взяти і правильно ви сказали, тут мав би бути Кличко, який хоча би щось для цього Києва мав зробити грандіозне, крім тих мостів, які потрібні, звичайно, для Києва, це треба вивезти "Радикал", ліквідувати. І треба закінчити цю розмову якимось конкретним рішенням, ну, що ми завтра десь зберемося і напишемо цей покроковий шлях. Дякую. Вибачте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, будь ласка.

ПЛКІН О.С. Смотрите, у меня в руках здесь регистраційна... просто создание тимчасово контрольной комісії Київської міської ради щодо вивчення ситуації, що склалася на території ВАТ "Радикал". Семнадцатый год, до этого было в 12-му году складывалось по поводу того, что собрать самых активных – не работает это все, просто не работает, безответственность полнейшая и некомпетентность. Депутаты убедились лично, когда нас МЧС сопроводило на территорию ВАТ "Радикал". Что они нам дали для прохождения? Бахилы, пройти на территорию, где находится ртуть, они дали нам бахилы, которые только ты обул – они тут же порвались. Это означает, некомпетентность полнейшая. И люди, которые это все дают, и выдают эти бахилы – их нужно уже увольнять за несоответствие занимаемой должности. Понимаете? Это точка, здесь нужно разговаривать более серьезно, потому сейчас заражаются наши дети. И уже сколько заразилось и уже умерло, никто не может точно посчитать, потому что стоит повесить баннер на "Лесной" и на "Дарнице" с надписью: "Кто работал на ВАТ "Радикал" - звертайтеся, кто заболел или у кого какие-то симптомы". Сейчас очень можно лечить рак, очень

можно лечить всевозможные заболевания, связанные с сердечно-сосудистой... с заболеванием сердца, но причины никто не считает, почему эти заболевания у нас возникают в таких громадных количествах, это как раз и является "Радикал", понимаете. Потому я предлагаю именно на уровне Верховной Рады, потому что Верховная Рада и Кабинет Министров, здесь нужно вопрос решать и уровень Генеральной прокуратуры, все, остальное ничего не работает.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ПЛКІН О.С. Спасибо.

Пилкин Александр Сергеевич президент благотворительного фонда "Жизнь вопреки", который инициировал в 17-м году еще создание тимчасової комісії. Я это уже два года добиваюсь, пишу письма во все инстанции. Последнее у меня звернення було 3 недели назад в полицию, в Национальную полицию. Знаете, куда они меня отправили, отправили мое звернення? В райотдел Деснянский, понимаете. И сейчас они до сих пор не зарегистрировали уголовное провадження. Потому что они не знают, что с этим делать, у нас нет указания сверху. Это пам'ятник коррупции. У нас 13 антикоррупционных органов, которые борются с коррупцией. Давайте на примере "Радикал" разберемся хоть с чем-то, хоть кого-то, я не знаю, привлечем к ответственности, я не знаю, каким-то образом разрешим эту ситуацию. Спасибо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Сергійович.

А скажіть, будь ласка, чи є присутній на цьому засіданні представник Деснянської районної адміністрації? Де? Ви так скромно сидите.

А чи можете взагалі-то охарактеризувати наявність на території Деснянського району цього джерела забруднення? Ну, як відноситься

Деснянський район і особисто голова Деснянської районної державної адміністрації?

_____. *(Не чути)*

Я головний спеціаліст відділу благоустрою Деснянської адміністрації, на жаль, не маю повноважень відповідати за позицію голови адміністрації району. В свою чергу можу надати своє бачення як людини, ну, що мешкає в районі. Якщо не буде, ну, звичайно, все, що було проговорено, це дійсно має місце, проте лише балачки, вони не вирішать ці питання і стосовно позиції мешканців району, будь-кого якщо спитати, задати питання, що він відчуває і що він має сказати з приводу "Радикалу", то це буде негативна думка.

Що від себе я можу сказати, якщо я даже не буду зацікавлений в цьому питанні, да, як проста людина, то треба робити і все, більше, ну, не казати, а робити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, саме для того я до вас і звернувся. Ви ж – керівник ланки виконавчої влади місцевої...

_____. Я – не керівник, на жаль,

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви ж – представник...

_____. Я – на жаль, тільки представник.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Навіщо ви зараз кажете про балачки? Навіщо ви такому фаховому представництву кажете про балачки?

_____. Розумієте, щоб вирішити питання, ну, мабуть, що досить вже щось казати, треба робить.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Саме так, треба піднімати це питання, з вашої ланки на більш високу ланку, з цієї ланки, з ланки КМДА підіймати на рівень Кабінету Міністрів, верховної Ради. А що вами особисто зроблено?

_____. На місці? Проінформовано, лише проінформовано.

_____. А те, що Деснянська адміністрація прислала сюди спеціаліста – це рівень розуму Деснянську адміністрацію, яка прислала сюди спеціаліста, звичайну людину, яка дійсно не здатна відповісти на питання. ... просто взяти, поставити питання про... не на місці голова Деснянської адміністрації. Чого тримати його?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую.

Я надаю слово пану Швецю Сергію народному депутату України.

ШВЕЦЬ С.Ф. Добрий день, друзі! Я - Сергій Швець депутат від лівого берега. Кілька речей хочу сказати. Перше – зверніть увагу, у нас круглий стіл, ми обмінюємося думками, за результатами цього круглого столу сьогодні не буде прийнято рішень. Рішення будуть прийматися комітетом безпосередньо під керівництвом Олега Володимировича і далі вже – органами виконавчої влади.

Наступне, зосереджуємося на одному об'єкті. Ви говорили, ви згадували, справедливо згадували про велику кількість об'єктів, ви так само говорили про це, які є по місту Києву і по Україні. Зосереджуємося на цьому об'єкті, давайте, ну, з одного почнемо. Далі, цей об'єкт токсичний в усіх вимірах, він токсичний екологічно – що найважливіше для нас і для киян, він токсичний і політично, він токсичний кримінально, на цьому я хочу насамперед зосередитися. Дивіться, тут лунали впродовж дискусії сумніви в ому, що чи треба шукати винних. Я вважаю, що треба, ви про це говорили. Я вважаю, що треба, насамперед для того, щоби всі решта в майбутньому, хто

займатися цією, розв'язанням цієї проблеми, були дисциплінованими у своїх діях, у витрачаннях державних коштів і у ефективності в досягненні результату. Відповідно я, ну, вам кажу, що я запропоную комітетові під керуванням Олега Володимировича ініціювати звернення до правоохоронних органів з метою кримінального провадження щодо, як на мене, ну, а це вже кваліфікація має бути надана правниками, злочинної бездіяльності органів центральної і, яке, на мій погляд, насамперед місцевої влади.

_____. І Деснянської адміністрації, перш за все.

ШВЕЦЬ С.Ф. Дякую.

Продовжуємо, це буде моя пропозиція комітету. І має бути кримінальне переслідування винних для того, щоби решта діяли дисципліновано. Тепер найважливіше, друзі, я почув впродовж обговорення різні думки, в тому числі, як на мене, ну, цілком слушні щодо того, що діяти... що робити. Мені здається, що ми маємо вийти на якусь там, ну більш менш спільну думку що робити. Я хотів би, ну, насамперед, те, що я би відзначив – це, мені здається, що ви маєте рацію про те, щоби купити технологію, купити технологію, побудувати тут завод. Це буде слушно і для того, щоби утилізувати і, ну, відходи небезпечні по інших об'єктах. Купити технологію і побудувати тут завод. Я хотів би, власне, з огляду на це, з дозволу Олега Володимировича, у вас запитати, Дмитро Михайлович, як ви вважаєте з точки зору науки, це, наскільки це ефективно?

ВОЛОЧНЮК Д.М. Дивіться, моя думка, по-перше, я хочу зробити невеликий коментар щодо знаходження людей зараз на цій території. Я працюю на цій території, в мене є багато колег, які працюють на цій території, там, звісно, люди працюють, ми встановили газоаналізатори на одному з підприємств. На даний момент ртуттю в повітрі, якщо ми відходимо від цеху, нема – це перше.

Щоб ми всі розуміли, є небезпека хлорорганічних відходів, тому що якщо у вологу погоду ідуть якісь роботи, тобто екскаватор працює, якщо він занурюється десь на метр, півтора, то ми відчуваємо, ми хіміки дуже добре знаємо запах ДДТ, тут є проблема в цьому.

Ще одна проблема, тобто ми повинні це, до цього підходити комплексно. Друга проблема, якщо не буде скерованої демеркуризації, підкреслюю, скерованої демеркуризації, то ми можемо наробити велику халепу. Тому що зараз ртуть металічна, вона локалізована. Якщо це буде... якщо це будуть робити не фахівці, які ніколи в цьому не мають досвіду, якщо ми просто запустимо туди дееснесників, звичайних дееснесників – це буде біда, це повинні робити фахівці, які мають досвід таких робіт.

Тепер щодо вивозу чи невивозу моя власна думка, моя власна думка, що в кожній країні повинен бути свій полігон, тому що країна без полігону утилізації відходів – це все рівно, що країна без туалету. Якщо нам щось треба потрошечку, томи десь в куточку, а якщо вже сильно, то ми йдемо в ресторан і платимо гроші для того, щоб зробити це по-серйозному. Де це робити, це якраз на рівні держави треба визначитися де можна будувати цей полігон. Треба, дуже слухна думка, ми повинні розуміти, що відходи бувають різні, ракетне паливо – це одне, ртуть і важкі метали – це друге, хлорорганічні відходи - це третє, це різні технології переробки і всі ці технології існують у світі щодо розробок, якщо ми впряжемося розробляти унікальну якусь нову технологію, це буде, та кожна нова технологія розробляється десь 10-15 років, щоб ви розуміли. Ми повинні брати існуючу технологію, яка вже показала ефективність на промислових масштабах. Це треба звертатися до німців, можна звертатися до японців, можна звертатися до американців, або протестувати технологію, яка була зв'ялена, є патент, ми повинні подивитися чи працює вона в промисловому масштабі. Наскільки я розумію, вона працює, але в Казахстані. Тобто в Казахстані вона відпрацьована ця технологія, стоїть, ми можемо прорахувати скільки буде коштувати цей завод. Вона вже працює

і ми можемо оцінити, виїхати в Казахстан, подивитися наскільки ефективно вона працює, які об'єми вона може переробляти.

З економічної точки зору – це не моя компетенція, я можу тільки оцінити наскільки фахово це було зроблено, це повинні працювати економісти. Но я вважаю, що все ж таки побудова полігону, побудова технології повинні вирішити, це не один фахівець. Я як фахівець не можу сказати це краще чи ні, це дійсно велика робота повинна бути, багато фахівців зібратися і прийти до виваженого рішення, що все ж таки воно повинно бути. Але ми повинні розуміти, що цю технологію, якщо ми будемо вирішувати проблему ртуті – ми зможемо її, як то... об'єднати з проблемою кадмію, об'єднати з проблемою свинцю, це утилізація батарейок, утилізація акумуляторів, утилізація ртутних ламп. І як я знаю, на даний момент Україна не має таких потужностей, щоб утилізувати навіть батарейки, ми відправляємо це до Польщі.

Тобто це моя думка, а щодо хлорорганічних відходів, треба ще провести більш детальні експертизи, тому що хлорорганічними відходами керувалися в бувшому Радянському Союзі був спеціалізований інститут в місті Шостка, на даний момент цього інституту не існує. Якщо до ртуті ми маємо фахівців з СП "Макрохімія", які щось... які мають величезний досвід в цьому, то технологів, які б займалися утилізацією хлорорганічних відходів, їх вже нема, вони, вибачте, повимирали, з часів бувшого Радянського Союзу інституту такого нема. В світі також є технології по переробці хлорорганічних відходів, це спеціальні печі, які спалюють їх при високій температурі, але це зовсім інший завод, це зовсім інша історія, треба рахувати.

_____. ...*(не чути)*, дякую вам за детальну таку доповідь. Ну, насправді, давайте відзначимо це як один з напрямків, які, ну, далі обговоримо, але ми точно і в парламенті ми не маємо наміру відкладати це в довгу шухляду, сто відсотків, давайте будемо виходити вже там на конкретні якісь рішення. Як ви гадаєте, до кого можна звернутися для обрахування, ну, ціни питання?

ВОЛОЧНЮК Д.М. Я вважаю, що це можна звернутися до СП "Єврохім", які це робили в 2012 році. Більше того, я вже казав, що вони ... робили проекти по демеркуризації в Казахстані, це є фахівці щодо демеркуризації.

Щодо хлорорганічних відходів – це треба спочатку зробити експертизу, щоб зрозуміти реальний, актуальний рівень хлорорганічних відходів на даний час.

_____. Скільки часу це забирає?

ВОЛОЧНЮК Д.М. Експертиза може зайняти декілька місяців, якщо це робити так як треба. В нас є лабораторії спеціалізовані, це в інститутах, які були зазначені в цьому звіті. А також є спеціалізована лабораторія щодо контролю пестицидів у почвах, це Інститут токсикології імені Медведя. То єсть це треба робити для того, щоб зрозуміли скільки, на якій глибині і де.

_____. Ви згадали про казахів, це Темиртау, якщо я не помиляюсь. Так?

ВОЛОЧНЮК Д.М. Павлодар.

_____. Павлодар. Ще десь, ну, в інших країнах, можливо, є приклади, які можна було б вивчити?

ВОЛОЧНЮК Д.М. По-перше, приклад, кожна країна, вона керується своєю технологією, найбільший досвід локалізації таких катастроф, вже катастроф – це Японія, місто Мінамата. Там і Конвенція називається "міста Мінамата", і хвороба називається також "Мінамата", яку спричиняє токсична ртуть.

Також є спеціалісти в Штаті Теннесі, Окрідж, там була також катастрофа уже і там є фахівці в Сполучених Штатах Америки, які цим

займалися. Найбільш близька до нас ситуація – це Павлодар, там теж був такий же, точно такий же завод, але був трошки більш потужний. Тобто там десь було, якщо тут ми кажемо 200 тонн ртуті, то в Павлодарі повна демеркурація була, там приблизно демеркурували одна тисяча тонн ртуті.

І на мою думку, нам треба використовувати досвід Павлодару, тому що ми маємо таку ж ситуацію, тільки в п'ять разів менше. Крім того, які фактори впливають? Павлодар цей завод не був у межах міста – це перше. У нас це є проблема, що це є в межах міста. Але з другої сторони, цей завод був недалеко від річки Іртиш і там також була проблема розповсюдження ртуті водами і ця проблема була вирішена. І вони зробили так звані затвори, які є, є така технологія в Павлодарі, вона якраз була, які перешкодили розповсюдженню ртуті і перешкодили попаданню ртуті в річку Іртиш, тому що це вже робилося не тільки за американські, а й за російські кошти. Тому що там була велика проблема, що якщо попаде в річку Іртиш, то там Омськ стоїть, тобто це було зроблено. Це найближче, що ми повинні зробити – це долучити СП "Єврохім" і вивчити досвід, детально ситуацію яким чином вона вирішувалася в Павлодарі.

Щодо хлорорганічних відходів, це треба залучити людей і зрозуміти реальну кількість скільки там їх є, а потім треба вивчити. В мене просто не було часу, це був би для того, щоб зробити це ґрунтовно, треба час, щоби вивчити наявні технології з хлорорганічних відходів і вивчити ту ситуацію - чи є сенс все-таки будувати на території України дійсно переробку хлорорганічних відходів. Тому що рівень виробництва хлорорганічних речовин у світ, він падає, він різко падає. І якщо ми це вирішимо в даному питанні, то в майбутньому я не бачу яким чином ми будемо збільшувати кількість хлорорганічних відходів в Україні. Хоча попит на утилізацію хлорорганічних відходів є і в Європі.

_____ . Ну, тобто, так чи інакше, це мають бути не одна технологія і мають бути гнучкі технології і безпосередньо в утилізації Я зрозумів.

ВОЛОЧНЮК Д.М. По суті, по суті, я вважаю, що це треба робити тут, по хлорорганіці я не можу зараз сказати точно.

_____ . Дивіться, друзі, так, щоби закінчити, справедливості заради я хочу подякувати пану Мальваному за те, що насправді в дуже короткий термін було після нашого спільного відвідування території заводу, колишнього заводу було, ну, щонайменше, створено там огорожу. Дивіться, і, ну, напевно, останнє, зрозумію, що це некорисна річ, що це шкідлива історія. І я хотів би зрозуміти, ну, я для себе хотів би зрозуміти в чому шкода безпосередньо, тобто до яких хвороб це призводить. Яким чином...

ТИМОЧКО Т.В. До смерті це призводить.

_____ . Через що? Ну, тобто через що? І яким чином можна допомагати?

_____ . *(Не чути)*

_____ . Дивіться, як на мене, це паралельні мають бути речі, утилізація і охорона здоров'я безпосередньо, ну, людей, які там живуть на прилеглих територіях, тобто запропонувати щось людям. Ну, якщо ми вже піднімаємо питання, то піднімаємо з усіх сторін - і екологія, і економіка, і здоров'я. Ну, чи не так?

_____ . На бувшому заводі "Радикал" працювали люди 4 години в зміну. Дозволяли людям працювати на цьому заводі лише 8 років на будь-

яких посадах, це при тому, що там була певна система безпеки, спеціального харчування, переогляду людей і таке інше. Це просто я говорила про це колись з Ханіним Михайлом Івановичем, який на "Микитртуть" потім, ну, на Горлівському заводі працював, там була ціла система застережень і це серйозна проблема, яка руйнує весь організм зсередини. Якщо людина миттєво отримує велику дозу в організм – вона вмирає зразу. Якщо так, як люди там працюють зараз на "Даринку", то тоді невідомо від чого людина захворіла, які в неї розлади, їй будуть ставити різні діагнози. Але головна причина, що ця людина хоча би два роки сиділа в замкненому приміщенні, працювала просто на складі на "Даринку", от і все. Це найстрашніше, що можна придумати.

_____. Чекайте, чекайте. Я розумію, ну, вашу таку занепокоєність справедлива. Але я говорю трошки про інше – що робити, що запропонувати людям, які засоби для того, щоби, ну, вони детоксикувалися. Розумієте, тобто щоби зняти інтоксикацію з ну, тобто чи це можливо взагалі? Чи можливо...

_____. Это нужно системно делать, это нужно на уровне Министерства здравоохранения дать указание врачам, чтобы сдали анализы. Почему проблема возникает? Для того, что бы сделать анализ на отравление тяжелыми металлами, это дорогое удовольствие. И врачи говорят: это будет стоить полторы тысячи гривен для того, что поставит диагноз. Естественно, у наших граждан денег нет, чтобы они себе заказывали такую экспертизу. Вот у меня в руках статья о том, что бывший Генеральный прокурор Шокин обратился в больницу и у него диагностировали отравление ртутью, нашли высокие показания и здесь краткое описание последствий от отравления ртутью. Это наступила анемия, потом мы увидели, что начали страдать функции печени, из 7 показателей все начали повышаться. Когда мы проверили почки, то из 5 показателей все 5 также превысили рамки патологии.

Ртуть - очень опасное химическое вещество и доказывать здесь не надо. Но мне кажется, что в связи с некомпетентностью, да, некоторых как бы органов, у нас нет проинформированности населения что такое ртуть и какие последствия отравления ртутью. Дело в том, что ртуть влияет очень сильно на умственное развитие и это можно как бы наблюдать, да, это уже как проанализировать состояние...

_____. Умственное состояние нашего населения.

_____. Ну, можно сказать даже так. Но это не шутки, понимаете, это серьезно существует проблема. Вопрос в том, что никто не считает и никто б не брал анализы – это факт. Указание у врачей тоже нет, чтобы они ставили анализы. Может быть, создать какую-то комиссию при Министерстве охраны здоровья, чтобы проводили анализы, допустим, в этих районах на содержание тяжелых металлов в крови и как бы на одежде. Может быть, таким образом? По крайней мере, мы будем владеть какой-то информацией. Потому что на данный момент вот мы сегодня с вами просто разговариваем. Пока у нас не будет на столе экспертизы, четкой экспертизы по всей территории завода "Радикал", мы не сможем с вами в дальнейшем двигаться. Потому что мы только теоритически знаем, что там что-то было, там что-то было, и в земле есть какое-то количество ртути. На самом деле мы ситуацию не знаем. Я думаю, что если сделать анализы, то ситуация гораздо хуже нежели на самом деле. Потому как бы наше предложение такое, что в первую очередь дать указание главврачам, чтобы проводили анализы, может быть, бесплатно и выделить из бюджета какие-то деньги для населения города Киева, ну, или там Дарницкого или Деснянского района.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так. Дякую

Будь ласка, так, будь ласка, кажіть.

ШЕВЧУК С. Доброго дня! Мене зовуть Сергій Шевчук, я – журналіст видання "Правовий контроль". Ми уже останні півроку за цієї темою "Радикалу" слідуємо і вивчали декілька технологій по демеркуризації. Так от, тут присутній, я хотів би надати слово, якщо ви не проти, Носовський Олег Ігоревич, який володіє цією технологією. І наскільки мені відомо, вона вже в інших країнах працює.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, я можу надати слово, але дуже стисло і не тому, що немає поваги до вас, а саме тому, що, як ви розумієте...

_____. Нема часу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...це вже остаточна частина. Так, ми маємо вирішити за якою технологією ми будемо владнати це питання, але це питання, воно потребує більш комплексного врегулювання. Будь ласка.

НОСОВСЬКИЙ О.І. Уважаемые депутаты, уважаемые коллеги! Я не собираюсь настаивать на конкретно разработанной мною технологии, я вообще считаю, что необходимо создавать отдельное предприятие, которое будет перерабатывать особо опасные вещества с полигона, как наш коллега предложил. Это не только обеззараживание территории Украины и спасение населения, мы будем не только говорить о ртути, потому что мы еще не учли такой опасный отход, как ртутные лампы, хотя их очень мало. Но это и возврат в промышленность особо ценных веществ, таких как, ну, компонентов, будем говорить таких, как вольфрам, молибден, алюминий, железо и та же самая ртуть, потому что она идет до сих пор используется во многих, так сказать, во многих производствах, в частности боеприпасов. Поэтому я хотел бы поддержать и так чтобы вы отдельной строкой записали, что номер 1 - это создание предприятий по утилизации солевозврата. Вопрос вывоза в другие страны, это надо, конечно, рассматривать, но я думаю, что ни Минаматская

конвенція, ні Базельська конвенція просто нам не дозволит вивезти, разве що літаком, якщо ми з англійцями домовимося, то літаком можна перевести. По-моєму навіть був такий випадок із Азербайджана, але я не заперечую, якщо домовитися...

_____ . Ціна харчування тоді Ми розуміємо.

НОСОВСЬКИЙ О.І. Так, дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

І я надаю слово пану Яременко Богдану Васильовичу.

ЯРЕМЕНКО Б.В. Добрий день! Богдан Яременко, 215 виборчий округ. Якраз на території мого округу розташоване це підприємство. Я дуже вдячний комітету за, ну, перш за все, Сергію Швецю, який ініціював уже кілька заходів з цього приводу, комітету - за сьогоднішню дискусію.

Як представника громади місцевої мене турбує, що це може стати черговим заходом, про який говорять вже 15-20 років відбувається коли люди, які знають дуже багато, або щось знаходять, приходять, висловлюють свої думки, а далі, ну, наприклад, мені ні з чим піти після сьогоднішньої розмови до громади, тобто я нічого не можу сказати людям. Це підприємство є, що робити з ним, в результаті сьогоднішньої розмови, очевидно, ми не розуміємо.

Тому я би ще раз, віддавши належне комітету за цю ініціативу, я би просив комітет піти далі. Я попросив би всіх учасників, які сьогодні виступали, або з якоїсь причини не виступили, подати свої пропозиції до комітету, які треба систематизувати. Нам треба зрозуміти чого нам не вистачає, тому що, ну, не вистачає багато. Ми говорили сьогодні про стандарти, про норми медичні, про норми санітарні, яких немає в нашій державі, не вистачає, які не дають можливість підійти до... системно до

розв'язання цього питання. Ми говорили про брак певний правовий, так, тобто у нас фактично правовий стан підприємства не дозволяє, з однієї точки зору вирішити якісь питання, з іншої - була точка зору, що, в принципі, можна працювати з цим. Нам треба з цим розібратися, було б и важливо отримати повну інформацію з цього питання. Далше нам, звичайно, треба з точки зору технології розібратися: які є пропозиції, які є шляхи вперед і, ну, звичайно, з точки зору норм медичних, охорони здоров'я і так далі. Тому що з одного боку – поки в нас немає відповідей на всі питання, які сьогодні звучали, ми не можемо робити якісь кроки, які, скажімо, там перерву нормальну діяльність господарських структур, ну, дійсно там є сотні працевлаштованих, можливо, тисячі на тій території або на прилеглий території, так. Там з якогось дива будуються, дійсно відбувається забудова і це незрозуміло, але тут, можливо, теж треба дивитися в сторону Київради. Можливо, хоч б на тимчасовій основі ми повинні були б ввести якісь обмеження на розміщення нових установ, на спорудження житлових приміщень. А вже після того, як ми проведемо, створимо всі стандарти, норми і так далі, проведемо всі експертизи, які чомусь не проведені досі, можливо, на постійній основі там можна буде в якихось районах ввести чи на якихось ділянках ввести заборону на спорудження об'єктів, на спорудження, звичайно, житлових приміщень і так далі. Ну, і, звичайно, було би добре отримати і систематизувати пропозиції що треба робити з точки зору охорони здоров'я людей, це основна проблема. І я тут абсолютно солідарний, спасибі тим, хто висловлює занепокоєння, тому що, ну, руть – така річ, де, коли ми не будемо знати від чого люди помирають, від чого збільшуються захворювання. Тим більше, що працюючі там живуть в різних районах Києва, вони не живуть поруч, тобто ми не зможемо ніколи зібрати статистику, яка б дозволила прийти до висновків і люди помиратимуть невідомо до чого.

Тому я і ще раз, подякувавши за цю ініціативу, я би дуже просив комітет взяти на себе цю величезну роботу. Якщо потрібно – я готовий як мажоритарник підключатися до систематизації цієї інформації. Всіх я би

просив, я дуже прошу зробити цю роботу, зусилля над собою, стислі подати пропозиції ваше бачення по вашій сфері діяльності, які першочергові кроки потрібно зробити для вирішення цієї проблеми. Ще раз кажу, мені болить те, що я сьогодні, після сьогоднішньої розмови нічого втішного виборцям свого округу сказати не можу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Богдане Васильовичу, дякую за деяке підсумування нашої бесіди.

І всі присутні на цьому круглому сталі бачать, розуміють наскільки важливе це питання, і тим не менш, ми всі розуміємо наскільки це питання далеко від владнання. І я гадаю, одним із наслідків цього круглого столу є в тому числі і реагування з боку Верховної Ради стосовно бездіяльності з боку Київської міської державної адміністрації та безпосередньо Деснянської районної адміністрації щодо цієї екологічної катастрофи. А те, що це дійсно екологічна катастрофа, тим більше це екологічна катастрофа в межах нашої столиці, нашого міста Києва – це, я думаю, ні в кого немає сумніву.

Я дуже дякую всім присутнім. Так, я прошу, ще раз прошу всіх присутніх надіслати до Комітету Верховної ради з питань екологічної політики та природокористування всі свої пропозиції та зауваження. Ми їх об'єднаємо. І я так розумію, нам потрібно підіймати це питання на більш високий рівень, тобто з рівня Київської міської державної адміністрації на рівень уряду.

Нам потрібно дійсно нарешті ратифікувати Мінаматську конвенцію. Я сподіваюсь, що ця ратифікація, вона надасть нам можливість залучити нарешті кошти міжнародних донорів для владнання цієї ситуації. Беремо на себе як комітет особисте зобов'язання з питання контролю та, за можливості, владнання цієї ситуації на протязі найближчих років.

Дуже всім дякую.

Якщо можливо, мені нагадують, пропозиції надати до п'ятниці секретаріату комітету. Дякую.

